1923 JUNIUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

LXII. ÉVF. | AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KÖZLÖNYE | 6. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:
BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én. * Előfizetési dij egy évre 600 korona

Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapitó tagjai, akik legalább 10.000 K alapitványt tettek, dijmentesen kapják, mig a kisebb alapitványt tett alapitó tagok azt az összeget fizetik, mely a készpénzben alapitott tőke kamatait 400 K-ra kiegészíti. Rendes tagok a lapot egyelőre 400 K-ban megállapitott tag- és pótdij fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt dijért közöltetnek.
(Telefon: 37—22.)

Jenei Jankó Sándor.

Az erdőmérnöki főiskolát s vele a magyar erdészetet, mely utóbbi időben oly számos jeles művelőjét vesztette el, ujabb fájdalmas csapás érte Jankó Sándor m. kir. főerdőtanácsos, főiskolai tanárnak váratlan elhunytával.

Az erdészeti tudományok műszaki részének hivatott képviselője volt a kathedrán, aki legalaposabb mathematikai és technikai képzettséggel lépett hallgatói elé s világos előadásaival közel két évtizeden át vezette be ifju erdőmérnökeinket az erdőgazdaságban nélkülözhetetlen technikai ismeretekbe. Vezette szeretettel, jóindulattal, puritán lelkének egész melegével.

Istenfélő, nemeslelkü, hivatásában fáradhatatlan férfiu volt, kinek időelőtti halálát nemcsak kortársai és számos baráti fájlalják mélyen, akik vele együtt járták 25—30 év előtt az erdészeti szolgálatnak akkor vajmi rögös utját, hanem hálás tanitványainak nagy tömege is.

Jankó Sándor 1866. február 28-án Vasváron született. Atyja Jankó József földbirtokos volt. A fehérfalu kuria tiszta levegőjében töltötte első éveit s az otthon levegőjével szivta magába a tiszta magyar érzést, becsületet, kötelességtudást, melyek oly jellemző tulajdonságai voltak. 1878-ban már mint a soproni állami főreál tanulója hajolt a könyvek fölé; érettségi vizsgája után Grácban szolgálta le önkéntesi évét. A hatalmas, szabad természet iránti szeretete innen a selmecbányai erdészeti akadémiára vitte 1887. októberében.

Alapos tudása révén már első éves hallgató korában számos társa előtt fedte fel a felső mathesis és az ábrázoló mértan misztériumait s komoly, higgadt magatartásával csakhamar közbecsülés tárgya volt. Szorgalmasan végzett tanulmányai nem akadályozták abban, hogy az ifjusági életben is jelentékeny szerepet ne vigyen, amelyre szónoki képessége és mindig korrekt, tekintélyt kölcsönző fellépése és modora tették hivatottá. Mint kiválóan erőteljes szervezetü ifju, aki klasszikus izomzatu testét állandóan edzette és gyakorolta, az akadémiai athleta-klub művezetője volt. Majd az 1889—1890. tanévben társai bizalma az ifjusági kör elnöki tisztségébe emelte. Miután 1890. juliusában az erdészeti szak három évét kitünő sikerrel elvégezte, mint műszaki dijnok kezdte meg állami szolgálatát a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál. Itt főképp taxationális s ezzel kapcsolatban földmérési munkát végzett. 1892. márciusában áthelyezték a zalaegerszegi állami erdőhivatalhoz, hol birtokrendezési ügyekkel bizták meg. Ugyanezen év novemberében tette le az erdészeti államvizsgát, decemberben pedig másodosztályu erdőgyakornokká lépett elő.

1893. év decemberében áthelyezték a földmivelésügyi minisztérium erdőrendezési ügyosztályába, ahol Földi János mellett épitészeti ügyekkel foglalkozott. 1894. juniusában elsőosztályu erdőgyakornok, 1896. áprilisában erdészjelölt, majd 1897. augusztusában erdész lett. Ugyanezen év októberében vezette oltárhoz Velancsics Gizellát.

1901. juniusában főerdész lett. 1906. májusában félévre középeurópai tanulmányutra küldték, hogy az erdészeti

szállitóberendezéseket s a vadpatakszabályozást tanulmányozza. Egyidejüleg a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti földméréstani tanszékéhez nevezték ki tanárrá, hol az erdészeti földméréstant, az erdei szállitóberendezéseket és a vadpatakszabályozást adta elő. Tág tere nyilt itt Jankó Sándor tehetségének, szorgalmának. Az erdészeti geodéziai tanszék főként az ő alkotása, melyen mindvégig féltő és rajongó szeretettel csüggött. Irodalmi munkásságának eredményei az „Erdészeti Lapok", a „Kataszteri Közlöny" és a „Köztelek" hasábjain jelentek meg, mig a háromszögháló hibaelmélete az „Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen"-ben látott nyomdafestéket, az ország határain kivül is elismerést szerezve nevének.

Pályáján fokozatosan emelkedett, 1916-ban főerdőtanácsos lett, 1922. augusztusában az V. rangosztályba nevezték ki.

Tanártársainak elismerése 1920-ban két évre a főiskola rektori székébe emelte. Sulyos idők voltak ezek és Jankó Sándor a kitünő szakember tudásával s a kiváló pedagógus apai szeretetével látta el rektori teendőit. Nagy elfoglaltsága késztette, hogy éjszakákat töltsön iróasztala mellett. Az emberfeletti munka tönkretette egészségét, idegeit. Hiába kérte szerető családja, hiába intették kollégái, csak akkor gondolt pihenésre, mikor már késő volt. 1923. május 14-én este fél hétkor ragadta el a fekete angyal Vönöckön, sógora birtokán.

Jankó Sándor munkája egy lépcső-fok a magyar erdészet életében. Legjobbjaink közül való volt, kinek mint a tudás, kötelességteljesités és az önfeláldozás korán elhunyt apostolának emlékezetét kegyeletteljesen megőrizzük!

*

Az az ifjuság, melyet ő nevelt, tanitott, sürü sorokban kisérte elhalt mestere koporsóját és az ősi selmeci hagyományok szerint helyezte fáradt testét örök nyugalomra. Amig a klopacska együtt koppant a hulló rögökkel, a régen végzett öreg filiszterek is könnyes szemmel bucsuztak elköltözött tanáruktól. Mintha maga a régi Selmecbánya lelke

eljött volna erre a temetésre tépett, szomoru köntösében együtt sirni a sirókkal...

A temetésen a földmivelésügyi minisztériumot és az Országos Erdészeti Egyesületet Balogh Ernő min. tan. képviselte s a főiskola tanári kara, valamint csaknem teljes számban a főiskolai ifjuság is résztvett, hogy elhunyt tanárának megadja a végtisztességet.

Az elhunyt sógorának kertjében felállitott ravatal körül diszegyenruhába öltözött hallgatók teljesitettek kivont karddal diszőrségi szolgálatot.

Az egyházi szertartás után a főiskola énekkara adott elő egy gyászdalt, majd a volt tanitványok nevében Bokor Rezső végzett erdőmérnökhallgató bucsuzott volt tanárától.

Ezután este, közel 7 órakor megindult a menet a temetőbe. A község széles utcáin kétoldalt mintegy 200 égő fáklyát tartó erdőmérnök kisérte a gyászmenetet, melyet a bányamérnökhallgatók égő bányamécsekkel nyitottak meg. Őket követte az egyházi személyzet, majd a főiskolai hallgatók által vitt koporsó a diszőrségtől környezve.

Késő este volt már, mikor a menet a temetőbe érkezett. Az egyházi funkció s ujabb gyászdal után Boleman Géza, a főiskola rektora a tanári kar nevében, Sébor János, az elhunyt asszisztense, az adjunktusok és tanársegédek nevében, Krisztián erdőmérnökhallgató pedig a tanitványok nevében vett bucsut az elhunyttól.

A hallgatóság különitményének disztüze után a főiskolai zenekar szivbemarkoló hangjai mellett bocsátották a koporsót a sirba.

Ekkor a fáklyát tartó erdőmérnökök félrevonultak, mig a bányamérnökök egyenkint a sirhoz járultak s „Jó szerencsét!“ kivánsággal rögöt dobtak a sirba, eloltva egyuttal a mécsest, mintegy jelképezve az élet elalvását. Az utolsó bányamécs kilobbanása után sürü sötétség borult a sirra s a nagyszámu közönség csendes meghatottsággal távozott.

A főiskolai ifjuságot a temetésen tanusitott magatartásáért a legteljesebb elismerés illeti.

Az erdőművelés mai céljai és feladatai.

Irta és az Országos Erdészeti Egyesületben előadta: *Roth Gyula* főiskolai tanár.[1]

Mélyen tisztelt Uraim!

Kaán államtitkár ur legutóbbi előadásán megállapitotta, hogy főiskolánk és gyakorlati erdőgazdaságunk között nincs meg a szükséges érintkezés, egyuttal felemlitette, hogy már lépéseket tett ennek a hiánynak a megszüntetésére.

Ugyanezt a célt óhajtom szolgálni azzal, hogy mint az erdőműveléstan uj tanára, Önök előtt vázoljam az erdőművelés mai céljait és feladatait és ennek kapcsán számot adjak arról, miképen fogom fel a tanári hivatásomat és milyen szempontok vezetnek az előadások során. Az Önök számára, a gyakorlati erdőgazdaság számára neveljük a fiatalságot, kötelességemnek tartom tehát, hogy elsősorban Önökhöz forduljak, tanácsukat, véleményüket kérve.

Szakoktatásunk a multban ketté volt osztva; elméletire és gyakorlatira, 3, ujabban 4 év elmélet, 2 év gyakorlat; a főiskolának már elvben is csak az elméleti oktatás jutott, ehhez járult, hogy alkalmas tanulmányi erdővel nem rendelkezett és a gyakorlati gazdasággal érintkezésbe alig juthatott, a gazdaságban szolgáló szaktársaink pedig — több okból — idegenkedtek a főiskolai tanári működéstől, ugy hogy tényleg a főiskolai oktatás tulságosan kilengett az elmélet felé.

Ezen a veleszületett hibán nem sokat segitettek a főiskolai gyakorlati órák, továbbá a kis és nagy gyakorlatok futólagos bemutatásai, de nem pótolta azt az a két évi gyakorlati szolgálat sem, amelynek célja lett volna a hallgatóság elméleti tudásának a gyakorlat terén való kiegészitése.

Nagyon helyesen állapitotta meg a diagnózist *Kaán* államtitkár ur, valamint az orvosságot is: a tanárnak magának is operálnia kell és a hallgatóknak is részt kell venniök az operációkban.

[1] Előadásomnak itt közölt eredeti szövegét az előadás alkalmával — hogy vissza ne éljek a hallgatóság türelmével — rövidebbre fogtam. *Szerző.*

Önmagamon tapasztaltam e tétel igazságát. Részben az irodalomból, részben külföldi tanulmányutak révén tudomásom volt egyes oly operációkról, amiket hazánkban nem alkalmaztak. De ezeknek az operációknak lényegét, jelentőségét és hatását a maga valóságában csak akkor ismertem fel, amikor nagyszabásu kisérleti területeken magam csináltam őket elejétől végig; azt az elismerést, amiben részesiteni méltóztattak, amikor az erdőművelés legfontosabb operációiról, a természetes felujitásról és a gyéritésről beszámoltam Önök előtt, azt éppen annak javára irom, hogy tényleges operációmra alapithattam mondanivalómat.

De nemcsak arra van szükség, hogy a tanár is operáljon, arra is szükség van, — már ne méltóztassanak rossz néven venni egy őszinte szót — hogy a szakkörök széles rétegei több érdeklődést, több megértést és részvételt tanusitsanak főiskolánk és annak oktatása, általánosságban az erdőgazdaság tudományos kutatása iránt, sőt nagyon kivánatosnak tartanám, hogyha a főiskola és az erdőgazdaság szoros kapcsolata, a közös tárgyalás és megállapodás intézményesen biztositttatnék, mert tény Uraim, hogy a gyakorlati gazdaság tulnyomó nagy része nyugodalmas közönnyel nézte és nézi a főiskola munkáját és küzdelmét és szaktársaink legtöbbje azon az álláspontón van, hogy kb. mindegy, hogy mire tanitják a hallgatóságot a főiskolán; sőt nem egyszer azzal fogadják a végzett hallgatót a praxisban: igyekezzék, hogy minél előbb elfelejtse azt a sok zöld elméletet, mert csak a gyakorlati tapasztalat ér valamit az életben.

Pedig, Uraim, rég elmultak azok az idők, amikor még elég volt a gyakorlati élet tapasztalata. Éppen hazánk erdőségeinek mai állapota mutatja, hogy hová jutunk, ha a szakoktatás és a gyakorlati gazdaság külön-külön utakat jár idegenen és elszigetelten egymástól és ha az erdőgazdaságot nem az erdő létének és életének tudományos kutatására, hanem a kihasználás egyszerüségére és könnyüségére alapitjuk.

Amilyen igaz, hogy a főiskolai oktatásban nem érvényesültek eléggé a gyakorlat érdekei, „a tanárok nem operáltak

és a hallgatók nem láttak operációkat", olyan igaz az is, hogy azok, akik operáltak, jórészt nem sokat törődtek azzal, hogy amit ők csináltak, azt a szakoktatás már régen helytelenitette és nem törődtek azzal, hogy időközben az erdőről, a talajról és az állományról, a közöttük levő összefüggésről az elmélet ujabb és ujabb igazságokat kutatott fel, amelyek éles ellentétben vannak azzal, amire a gyakorlat gazdasági rendszerét alapitotta volt.

A haladó erdőgazdaság Európa-szerte az *erdőművelést* hozta előtérbe. Mennél fejlettebb a gazdasági berendezés, annál szélesebb vonalon érvényesül az erdőművelés. Igy pl. Dániában és Svájcban már régebben vezető helyen áll, Németországban — éppen abban az országban, ahol a sablonos erdőrendezés a művelést leginkább békóba verte — évtizedes küzdelem után ma már az erdőművelés vezet és nálunk is mindenütt áttöri már gazdasági rendszerünk merev korlátjait.

Az erdőművelés története körforgást mutat. Kiindult a természetes felujulásból és évszázados kerülővel ismét visszaérkezett a természetes felujitáshoz. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem mutatott volna haladást, mert ma a helyzete lényegesen más, mint akkor volt.

A legrégibb időkben kizárólag *a kihasználás érdeke uralkodott a gazdaságon*. Azt a fát vették ki, amely legjobbnak igérkezett és onnan, ahol éppen találták. A kivágott fa pótlásáról vagy a kiszállitáshoz való külön berendezésről szó sem volt.

Amint a használat nagyobbmértékü lett, elmaradt a hiánynak természetes uton való pótlása, egyuttal felmerült a kiszállitáshoz való külön és nagyobbszabásu berendezésnek szüksége.

Ugy a használat, mint a kiszállitás érdeke a faanyagnak kis területre való összeszoritására utalt, mert a kihasználásra is és az elszállitásra is legelőnyösebb, ha az egész tömeg egy helyről kerül és ezek a helyek lehetőleg egymás folytatásába esnek. A kihasználás és kiszállitás érdekeinek szolgálatába állitották a felujitást is, amelynek szükséges voltát

régen felismerték. Mivel ez természetes uton nem akart bekövetkezni, megpróbálták a mesterséges ültetést és pedig — kellő gondos eljárás mellett — nagyszerü sikerrel. Ezt az eljárást hosszu évtizedeken, sőt századokon át remek tökéletességre fejlesztették és látszólag a képzelhető legjobb volt. Kellő rendszerességgel keresztülvive csupa egyforma, minőségben és méretekben azonos faanyagot adott egy-egy vágásterületre összeszoritva, még fafajt is azt lehetett alkalmazni, amelyet legjobban kerestek. Hozzá még a tartamosság és rendszeresség jelszavával előtérbe nyomuló erdőrendezés számára is ez az eljárás adta a legkönnyebb és legbiztosabb alapot. Ezzel megkezdődött az erdőrendezés mindenhatóságának korszaka, amelynek idején a legfőbb törekvés az volt, hogy a használatok és felujitások időben és térben és papiroson mennél szabályosabban legyenek elhelyezve, a *célba vett szabályos állapotban látták az erdőgazdasági* törekvések koronáját.

A területen alapuló erdőrendezés tipikus rendszere a tarvágásos gazdaság, amelynek eredménye a mesterségesen felujitott, egykoru, elegyetlen állomány, *ez a rendszer állitotta hibás alapra az egész erdőgazdaságot.* Helyesen mutat rá a nemrég elhunyt *Moeller* arra, hogy ez a hibás alap ugy került be az erdőgazdaságba, hogy az akkor nálánál fejlettebb mezőgazdaságot vette irányadónak. A mezőgazdaság a szabályosan beosztott terület egységein egyforma, korban, fajban, minőségben azonos terményt termel, amelyet egyszerre és teljesen learat, ezt vette át az erdőgazdaság is és amikor a tarvágásos gazdaság nyomán a termőföld silányodott és a termény mennyiségileg és minőségileg csökkent, akkor a mezőgazdaságnál szokásos eljárásokkal próbálták ezt ellensulyozni, a váltógazdasággal, a trágyával, különösen a műtrágyával és a belterjes talajműveléssel.

Azonban egyik sem nyujtott végleges segitséget, mert az erdőgazdaság nem azonositható a mezőgazdasággal és annak eljárásait nem használhatja.

A mezőgazdaság rövid termelési ciklusokkal dolgozik, terményei mesterséges tenyésztéssel ki vannak forgatva ere-

deti tulajdonságaikból és megkövetelik a mesterséges beavatkozást, a talaj megmunkálását, a benne levő anyagoknak mesterséges pótlását és a talaj élettani folyamatainak mesterséges változtatást; egyszerre vetik, egyszerre érnek, tehát egyszerre aratandók, időközben használatot nem adnak.

Az erdőgazdaság jellegei homlokegyenest ellentmondók. Az erdőgazdaság hosszu termelési ciklusokkal dolgozik, ezek tartama során az erdő önmaga gondoskodik arról, hogy talaja megfelelő maradjon, a talajviszonyoknak mesterséges megváltoztatását nem kedveli, sőt nem türi, a talajban végbemenő élettani folyamatoknak megszakitása vagy csak változtatása káros, gyakran válságos hatást gyakorol, terményei nem érnek egyszerre, tehát nem is arathatók egyszerre, hanem állandó aratást követelnek.

A mezőgazdaságban a terményeknek egyszerre és teljesen való eltakaritása a szabály, az erdőben ellenben ez vétek az erdő léte ellen. Az erdőművelés ujabb kutatásainak legfontosabb eredménye és legnagyobb vivmánya — amint tegnap előadta *Fehér* kollégánk — annak felismerése, hogy az *erdő állománya és talaja egységes szervezetnek, élő és működő szervezetnek tekintendő, amelyben nagyon eltérő természetü élőlények szoros szimbiózisban élnek és ezt az együttélést, együttműködést megszakitanunk nem szabad.* Nemcsak a fák nem tudnak élni talaj nélkül, hanem az erdei talaj sem lehet el fák nélkül. Ha eltávolitjuk a fákat, akkor megfosztjuk a talajt éppen azoktól a jellegektől és tulajdonságoktól, amelyek azt „erdei“ talajjá teszik és oly mélyreható változásokat okozunk, melyek az erdő létét veszélyeztetik és amelyek visszaváltoztatásához évtizedekre van szükség. Az erdőgazdaságnak tehát oly eljárásokat kell alkalmaznia, amelyek a faállományt állandóan fenntartják és ezzel *előtérbe lép az erdőgazdaságban az erdőművelés szerepe.*

Vele szoros kapcsolatban az erdő feltárása és pedig aprólékos feltárása szükséges, mert a művelés belterjes munkája csak jól feltárt erdőben vihető keresztül. Az erdőrendezéstől pedig rendszerváltoztatást kell követelnünk, kevésbbé merev,

hajlékony és alkalmazkodásra képes rendszer kell, amely simulni tud az erdő életének százféle követeléseihez és nem lépi tul az erdőrendezés feladatainak keretét. Ha az erdőrendezés időben és térben megköti az erdőművelés kezét, ahogyan az gazdasági terveinkben meg volt kötve, akkor nem hogy segiti a gazdálkodást, hanem egyenesen megakadályozza, amiért joggal emlegették gazdasági terveinkről, hogy kerékkötők, kényszerzubbonyok stb.

Külföldön is nagyon éles hangok hallatszanak az erdőrendezés munkájával szemben, részben talán tulzottak, de ez érthető reakciója az erdőrendezés tulzott merevségének és hatásköri tullépésének.

Ezeknek az igazságoknak felismerése nem volt könnyü és külföldön is nagy időbe tellett, amig elkeseredett küzdelem árán diadalra jutottak. A küzdelmet tulajdonképen *Borggreve* kezdette, *Gayer* folytatta. Az ujabbkori irodalomban *Mayr Henrik* és különösen *Wagner Kristóf* érdemeiül kell felrónunk ezeknek az elveknek diadalra vitelét.

Hazánkban *Kaán* államtitkár ur volt az, aki értekezéseiben, különösen „A szálalóvágásos haszonfagazdaság“ és „Vezérelvek a feltárt erdők felujitásánál“ cimü munkáiban már régebben lándzsát tört az erdőművelés jogai mellett, az ő nyomdokain jártak mások, köztük szerény magam is.

Az uj eszmék térhóditásának legujabb mérföldköve külföldön *Moeller* „Dauerwald“ cimü könyve, amely nagy mozgalmat hozott a mai német irodalomban. *Moeller* munkája *Kalitzsch* bärenthoreni birtokosnak eljárásán alapszik, amelyet ezer kat. holdas erdejében 30 év óta következetesen folytatott a birtokos maga. Ugy *Gayer*, mint *Wagner* és *Moeller* könyvei tehát tényleges és hosszu időn át folytatott gyakorlati gazdaságon alapulnak, de eszméiket Svájc, Dánia és Németország, különösen Báden és Bajorország számos erdejében is valóra váltották.

Az bizonyos, hogy az uj rendszer megváltoztatja erdőgazdaságunk munkáját is és külső képét is.

A merev tarvágásos rendszer alapvető követelése volt a záródásnak állandó gondos fenntartása egészen az aratás

pillanatáig, mennél sürübben, mennél tömöttebben álljanak a fák, legfeljebb csak elhalt anyagot szabad a nagy aratás előtt kiszedni, ugyhogy az erdő elejétől végig egykoru, egyforma, teljesen zárt és egyfaju fák egyenletes tömegéből állott, az adott időben azután a fákat mind egyszerre kivágták és a csupaszon maradt talajt többé-kevésbbé sürü hálózatban teleültették egykoru, egyfaju, egyforma csemetékkel.

A tegnap hallottakkal kapcsolatban állitsuk szembe az igy keletkezett erdőt, annak talaját és állományát az őserdővel, annak keletkezésével és fejlődésével.

Ahol a természetben nyilt talaj keletkezik, ott első sorban apróbb növényzet lepi azt el, ezek közé jutnak be a cserjék és oly fafajok, amelyek mindenütt könnyen telepszenek meg, ezek védelme alatt kapnak lábra a kényesebb nemes fajok, igy történik ez ma is és igy történt akkor, amikor a jégkorszak elmulása után kizöldült a föld. Az őserdő betelepülése lassu, évtizedek, sőt századok munkája, különféle fafajok vesznek abban részt, amelyek korban, igényben eltérők és nem adnak egyenletes állományt. Az őserdő fái nem végig ágtiszták, törzseiken erőteljes koronák ülnek, de viszont nincs köztük olyan, amelynek koronája már alul hatalmas ágakra bomlana. Az öreg fák és a koronák között mindig beszürődik annyi világosság, levegő és csapadék, hogy az erdőnek gazdag televényében gyökeret verhessen az odahullott termés csirája, zártabb, árnyékos helyen a lassan növő és árnyékot türő, nyiltabb helyen a világosságot követelő, gyorsnövésü fajok.

A fák között állandó a létért való küzdelem, a változatos helyzet az egyéni tulajdonságok érvényesülését biztositja, a természetes szelekció folyamata a legjobbnak diadalát hozza. A talaj mindig teljesen be van takarva. Hogyha ki is dől egy-egy vén óriás, helyét számtalan uj egyed igyekszik pótolni, a természet mindig bőségesen telepit, százakat oda, ahol csak 1—2 fog maradhatni.

A bőven hulló lomb, a folyton pusztuló fák, a talajt behálózó gyökérzet állandó elmulása és ujra fejlődése, a

bomlással, korhadással, rothadással, erjedéssel élő apró élőlények milliárdjainak, továbbá az erdőben élő alsóbb- és felsőbbrendü állatoknak épitő és romboló munkája a nedvesség és beárnyalás állandó védelme alatt létrehozza és fenn is tartja azt a sajátságos talajt, amelyet erdei talaj neve alatt ismerünk, az ennek sajátságaihoz tartozó élettani és vegytani folyamatok fennakadás nélkül folynak, feldolgozzák a hulladékot és termelik azokat az anyagokat bőségben, amikből a fák élnek.

Ezzel szemben az elegyetlen, egykoru, tarvágásos erdő képe ugyancsak más.

Levágjuk az egész erdőt egyszerre nagy területen, megszakitjuk azokat az élettani és vegyi folyamatokat, amik a talajt erdei talajjá tették, mert hogy a természet tényezői másképen érvényesülnek a zárt erdő alján, mint a csupasz talajon, ahhoz magyarázat nem kell. A napfénynek baktériumölő hatása, a csapadék tömöritő és kilugzó ereje, a szárazságnak és a nedvességnek gyors egymásutánja a talaj életét gyökeresen megváltoztatja, sőt meg is öli, nem is beszélve a mechanikai erőknek, a viznek lemosó és elseprő, a szélnek sorvasztó és vizszivó erejéről, melyek hatását a nap szárító ereje is fokozza és amelyek nemcsak megváltoztatják a termő talajt, de teljesen elpusztitják és eltüntetik azt.

Szélsőséges esetekben elpusztul a talaj és eltünik minden növényélet, ha marad is, teljesen más. Azok a növények, amik az erdő alján éltek, eltünnek, jönnek helyettük mások, a nyilt területek gyermekei, amelyek az erdei laza talajtakaró helyett tömött szövedékkel hálózzák be a földet, csak lassan, félve és egyenként jönnek idővel az erdei cserjék, ezek nyomában a világosságot követelő, utánuk az árnyékot türő fák ugy, ahogy előbb már vázoltam. Az erdő idővel meggyógyitja a sebet, de évtizedes, évszázados hosszu munka árán. Ezt persze az ember nem várja be, hanem teleülteti a kitakaritott vágásterület eléggé letaposott és kérgessé tömöritett talaját azzal a fafajjal, amelyet legjobban használhat, ez rendesen a lucfenyő volt, amelyről tudjuk, hogy óriási módon tért hóditott. Mivel ennek ültetése könnyü, ott, ahol kissé

kedvezőbb volt a helyzet, sikerült is a telepités és rövidebb-hosszabb idő mulva bekövetkezett a záródás és ezzel kezdetét vette ujra az erdőtalaj alakulása, de a természetadta elegyes, vegyeskoru állomány helyett már csak egy fafaj állott egykoru egyedekkel, ami a talaj életműködését lényegesen megváltoztatta, még pedig nem előnyére. Pedig ez volt a legkedvezőbb eset; nagyon sokszor megtörtént, hogy évekig, évtizedekig nem került erdő a volt erdő helyére és végül erdei fenyőt kellett tenni a kopár területre, mert más fafaj nem birta a termőhely mostohaságát, sőt nagyon sok helyen maradt a kopár kopárnak.

Az egyformára nevelt, gondosan selejtezett és szabályosan ültetett csemeték, egyforma esélyekkel indultak a létért való küzdelembe és éppen a legjobban sikerült sürü ültetéseknél sokszor megtörtént, hogy 40—50 éves korban megállott a fejlődés, nem tudott beállani az egyéni szelekció, sem győzni, sem meghalni nem tudtak az egymással való küzdelemben. Pedig remek állomány volt már. Mint a gyertyák, ugy állottak, sürün, ágtisztán, éppen csak a csucsokon imbolygott egy kis korona, alattuk pedig a földön az el nem korhadt alom vastag rétegbe gyült. Ha próbáltak belevágni az állományba, könnyen megtörtént, hogy a sürü záródáshoz alkalmazkodott törzsek halomra dültek vagy törtek, ezért tehát főszabály lett, hogy a záródást nem szabad megbolygatni; ha pedig természetes felujitást próbáltak, az éretlen alomban nem fogant meg a mag csirája, ezért „természetes felujulás nem állván be, a terület letaroltatott és mestérséges uton csemetékkel erdősittetett be", amint gazdasági terveinkben rendesen olvashatjuk.

A mindinkább szaporodó egykoru, elegyetlen állományokban — amelyek ellentálló erejét a természetellenes helyzet megtörte — felütötték fejüket a kárositók. Minduntalan hallhattuk, hogy eddig nem ismert mértékben lépett fel valami rovar, valami betegség; nem csoda, hiszen egyenesen ezek számára készitettük elő erdeinket! A legtöbb károsító bizonyos fafajt és bizonyos kort szeret legjobban. Ha erre talál, az egyenruházott erdőben bőven feltalálta létfeltéte-

leit, természetesen el is szaporodott szépen és „a természet ilyen csapásaival szemben tehetetlenek vagyunk, várnunk kell, amig a természet maga segit", ez a rendes vigasztalás.

De vajjon a végtelenségig tud-e segiteni a természet a saját kerékbetörése ellen?

Tudom, Uraim, hogy még nem tartunk mindenütt olyan viszonyoknál, amilyeneket leirtam, de kétségtelen, hogy sok helyen már megvannak és még több helyen arrafelé haladunk. Nem véletlen, hogy éppen Németországban okoztak a rovarok és betegségek legtöbb bajt, ott, ahol a természet ellenes, egykoru, elegyetlen erdők rendszere a legszebb fejlődést érte el. Hogy nálunk még nem oly válságos a helyzet, dacára annak, hogy méreteiben tulszárnyaltuk a német rendszert, kedvező természeti viszonyainknak és a tökéletes kihasználást akadályozó nehézségeknek köszönjük. A mi hegységeink óriási tarvágásait nem tudták ugy kitakaritani, mint a német sik- és dombvidéken sürü lakossága közepette lehetett, hiszen nem is oly régen *Biró Zoltán* a máramarosi viszonyok leirásában a haladás illusztrálására felemlitette, hogy a faanyag 50%-át hasznositani lehetett. A máramarosi és erdélyi erdők fiatalosaiban azt találtam, hogy talán 10%-át is alig tették ki az ültetett csemeték, oly hatalmas erővel ujitott a természet és a Hoverla alján, be nem ültetett tarvágásban, egy kisérleti területen — ahol a benszülött csemeték ki kellett szednem — máglyarakást gyujtottam fel egy kat. holdról.

Már a liptói részekben, amelyek talaja a régi erdők kulturája miatt korán sincs abban az őserőben, mint az erdélyi és a máramarosi talaj és kihasználása tökéletesebb volt, sokkal aggasztóbb a helyzet, még aggasztóbb az előhegységekben és a dombvidéken, ahol a talaj termőereje jóformán mindenütt csökkent és ahol az eddigi gazdálkodás rendes során az elegyes tölgyerdőknek a sarjgazdasággal kizsarolt helyére jutott a kevésbbé igényes fenyő, többnyire a luc, silányabb termőhelyen az erdei vagy feketefenyő. Ezeknek talaja pedig lassan ugyan, de állandóan silányodik, a fatömeg apad, a silányabb talaj még kevésbbé birja a tarvágást

és megindul a kopárosodás. Ne vezessen tévutra, hogy az erdei fenyővel és a luccal talajt lehet javitani. Tény, a luc élete végeig, az erdei fiatalabb korában javitja az elrontott talajt, de a tölgyerdő termőhelyén végleges fafajnak az elegyetlen erdei fenyőt csak kevés helyen tekinthetjük, a lucnak pedig csak a hegységben van helye.

Az se vezessen félre senkit, hogy sok helyen tarvágással és mesterséges telepitéssel szép erdőket létesitettek. Az erdő igen sokat elbir, azonban már elég intő példánk van, amelyek azt mutatják, hogy a természetellenes rendszer végeredményben pusztulást hoz, néha gyorsan, néha lassan, de mindig csak idő kérdése, mert a termőhelynek nem megfelelő fafaj egykoru és elegyetlen állománya alatt a talaj élete elváltozik, mondhatnám degenerálódik, az élettani és vegyi folyamatok egyoldaluakká válnak és nem birják termelni azokat az anyagokat, amelyek a talaj termőerejét adják.

A rontott tölgyerdőknek fenyvesekbe való átvezetése tudvalevőleg már ugy is kedvező eset volt, ezt részben igaz, a lucnak kereskedelmi értéke, részben azonban éppen a talaj javitására való törekvés diktálta. Sok esetben ennyire sem jutottak, hanem egyszerüen folytatták a sarjaztatást, amely uralomra hozta a tölgy termőhelyein a gyertyánt és a lágyfákat.

A jövő erdőgazdaságában tehát a főcél: *az erdőnek, a talaj és állomány együttélésének állandó fenntartása.* Ezt az elvet *Moeller* a német „Dauerwald" szóval jelölte, a fogalmat magyarra *„örök erdő"*-vel forditom.

E név, illetőleg annak jogosultsága felett nagy viták indultak meg pro és kontra, mert tulajdonképen az „örök erdő" körülbelül megfelel a „szálaló erdőnek". A magam részéről helyeslem az uj név megalkotását, mert egyrészt tény, hogy bizonyos elvi különbség van a két fogalom között, másrészt pedig a „szálaló erdő" név legtöbb szaktársunknál a fogalomnak hamis képét kelti, mert ugyebár nagy kiterjedésü véderdeink tolulnak önkénytelenül lelki szemeink elé, amiket a törvény szálaló gazdaságra itél. Ezek pedig nem szálaló erdők, hanem szünetelő gazdaságban kezelt állományok,

melyek esetleges használata szálalás utján lesz kiszedve. Igazi szálaló erdő tudomásom szerint hazánkban még nincs is. Külföldön is csak kevés helyen van.

Ha végcélul mégis az örök erdőt vagy a szálaló erdőt állitom fel, akkor ugyebár Önök azt mondják, hogy hisz azt ugysem lehet megvalósitani.

Uraim! Én a főiskola és a gyakorlati gazdaság közötti kapcsolatot ugy értelmezem, hogy nem szabad a főiskolán olyan erdőművelési rendszert vagy rendszabályokat tanitanunk, amiket tényleg a gyakorlatban belátható időn belül nem lehet keresztülvinni; azonban a főiskolán nem szabad megelégednünk azzal, hogy csak arra tanitjuk a hallgatóságot, amit ma a gyakorlat csinál, hanem még fokozottabb mértékben kell azt tanitanunk, ami ma még nincsen meg, de amit a közelebbi jövőben meg kell valósitanunk. De nemcsak a főiskolán kell ezt tanitanunk, hanem bele kell vinnünk ezeket az eszméket a gyakorlati gazdaságba, nehogy a felett, amit a főiskolán mint szükségképeni követelményt és ennek alapján mint elérendő célt állitunk oda, a felett a gyakorlat egyszerüen napirendre térjen azzal, hogy hiszen ezt nem lehet keresztülvinni, amint az megtörtént és még ma is történik az elegyetlen, egykoru tarvágásos erdő és a tisztitások, gyéritések körül. Az irodalomban és a szakoktatásban a kutatások és kisérletek egybevágó eredménye alapján régen követeljük az elegyes szálerdőt a természetes felujitással, a tisztitó vágásokat és gyéritéseket; a gyakorlaban pedig mindjobban terjedt a tarvágásos erdő mesterséges felujitással, lomberdőben a sarjaztatással, a tisztitások és gyéritések pedig elmaradtak és az eredmény: a lomberdőkben 40 éves tölgyeket vágunk és az ültetett csemeték ezer és ezer holdon elmerülnek a sarjak alatt, ahol pedig köztes használattal remek tölgyfiatalosokat teremtettek, ott a tulsürü állás miatt csenevészedik és betegeskedik az állomány, mert belevágás nincs! A hegységekben pedig — ha a természet nem segitett — napokig járhatunk málnában, szederben, Epilobium tengerében, fát alig találunk.

Megtörtént, hogy rámutattak kollégáink megejtett próbák rossz eredményeire, melyek alapján elterjedt az a nézet,

hogy pl. a lucot nem lehet természetes uton felujitani, továbbá hogy a záródás legcsekélyebb megbontása ránkszabaditja a szél- és hótörést. Vagy egy másik példa a legközelebbi multból: láttam egy szálalt szegélyt, egyetlen egy volt és mert a következő évben bőségesen ellepte azt a gyom, — már az Epilobium, málna és cserjék is — gyorsan készen volt az itélet, hogy ez az eljárás az ottani viszonyok között nem felel meg, sőt a nyilvánvaló sikertelenség miatt be is szüntetik a vele való kisérletezést. Pedig a hiba nem a rendszerben volt, sem a helyi viszonyokban, hanem a kivitelben, mert nem szálaló szegélyezést csináltak, hanem keskeny tarvágást, amely a normális tarvágástól csak abban tért el, hogy az egyik oldala szabálytalan volt; csemetetelepülés ott be sem következhetett, ellenben a gyomosodásnak szükségképen be kellett következnie. Természetes, hogy rossz eredményt kapunk, hogyha egy ideig tarvágásos rendszerben kezelt állományba felujitó vágásokat fektetünk bele előkészités nélkül, vagy ha egy 50—60 évig érintetlenül hagyott sürü erdőbe erős gyéritéssel vágunk bele! A természetben az ugrások mindig veszedelmesek.

Az kétségtelen, hogy a természetes felujitás — bármely alakjában — és a gondos állományápolás *nagyon sok munkát, sok gondot és utánjárást, állandó megfigyelést és sok ismeretet, sok tapasztalatot követel, a rendszer sokkal bonyolultabb, mint a tarvágás.* Csekély hibák meghiusithatják a sikert és sokszor nehéz megtalálni, még nehezebb megint jóvátenni a hibát. Éppen a legfinomabb, a természet minden tényezőjével számoló eljárásokba nagyon bele kell élnünk magunkat, sikerre csak akkor számithatunk, ha vérünkbe ment át a rendszer ismerete.

Hozzáfüzöm még, hogy a tarvágás szabályos, jól áttekinthető alakjához, valamint az egykoru, elegyetlen állományok egyforma, rendben kisorakoztatott fáihoz szokott szemünknek sehogy sem tetszik eleinte a természetes felujitás. Az egyenlőtlenül megbolygatott állománynak rendetlenül, hol sürün, hol gyéren álló fái, az itt is, ott is felverődő fiatalosnak alakban és nagyságban eltérő csoportjai, a változó magasságban el-

terülő koronák, kis és nagy, vékony és vastag fák összevisszakeveredése szokatlan látvány, nem látunk szabályt, nem látunk rendet! Annyira hozzászoktunk a természetellenes képhez, hogy a természetes már visszatetszik.

Ezekkel a hátrányokkal szemben áll azonban az a számokban ki sem fejezhető nagy előny, hogy *a talajt állandóan jó termőerőben és folytonos fatermelésben tartjuk, az erdőgazdaság legfontosabb termelő tőkéjét gyarapitjuk és ennek következtében bőségesebb kamatoztatást is kapunk,* mint a tényleges eredmények mutatják, hogy az évenként learatható fatömeg emelkedik, de a fakészlet maga is feltünő gyarapodást mutat és pedig annál inkább, mennél gondosabb, mennél aprólékosabb az eljárásunk.

A legnehezebb és legbonyolultabb eljárás kétségkivül az *örök erdő!* Ennek lényegéhez tartozik, hogy minden évben végig szálalnak a kezelési egységet képező egész területen, ebben a vágásban összeolvad a tisztitás, gyéritès, ritkitás és véghasználat; vágásfordulót nem ismer, csak mérethatárokat; irányadó az évenként kihasználható fatömeg megállapitott mennyisége, amely a folyó növedék alapján lesz kiszámitva.

Ez az eljárás csak oly területen alkalmazható, amely teljességgel fel van tárva, továbbá a kezelési egység, az egy-egy kéz alá tartozó használati terület kb. egyezer kat. holdnál nagyobb nem lehet.

Hasonló áll a *szálaló erdőre* is, amely előbbitől csak abban különbözik, hogy megállapitott vágásforduló alapján dolgozik, a szálalás tulajdonképen csak a felujitást szolgálja és csak a főhasználatokra terjed.

Könnyebb eljárást ad a *szálalóvágásos erdő,* amelynél a szálalás szintén a felujitás célját szolgálja és csak a főhasználatokra terjed, de csak a területnek bizonyos hányadán folyik, azon a területen, amely felujitás alá van véve, a többin csak ápoló vágások folynak, esetleg érintetlenül marad. A szálalóvágásos gazdaságnál a kezelési egység 2—3000 kat. hold lehet, ennél nagyobb terület már belterjes, aprólékos munkát nem enged meg, mert hisz az egész területnek egy-

negyed vagy egyötöd részén — tehát 400—800 kat. holdon — szálalás folyik, az egész területen végig.

Mivel a szálalás maga — t. i. a fáknak nagy területen egyenként való kiszedegetése — a legnehezebb és legtöbb körültekintést igénylő eljárás és az átmenet a tarvágásos gazdálkodásról a szálalásra nehéz, sok esetben átmenetképen azokhoz az eljárásokhoz kell majd nyulnunk, amelyeknél a területi beosztás adja az alapot, de amelyek e mellett megfelelnek a természetes felujitás követelményeinek is, ezek a *vetővágásos eljárások*, amelyek már sok változatban ismeretesek, ezek mind három főalakra vezethetők vissza. Hazánkban a legismertebb a *fokozatos felujitás*, amely a felujitandó állomány egyenletes bontásával iparkodik elérni a célt, rendesen — amire régibb előadásaimban rámutattam. — eredmény nélkül, mert nagyon a tarvágásos rendszer sablonja szerint dolgozik.

Ennél feltétlenül jobbak az egyenlőtlen bontással dolgozó eljárások, a *csoportos* és a *szegélyező felujitás*.

Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, azért csak röviden emlitem, hogy előbbinél egyes központokból indulunk és köralakban, minden égtáj felé haladunk, mint „a vizre eső cseppek gyürüi", a szegélyezésnél pedig egyenes vonalakból indulunk és lineárisan haladunk a kezdő irányra merőlegesen.

A csoportos felujitásnál a természet utmutatására bizzuk magunkat, mert a maguktól keletkezett településekből indulunk ki; a szegélyezésnél ellenben mi vezetjük a természetet, mert a szabályos eloszlással előkészitünk egyes helyeket ugy, hogy ott be kell következnie a településnek.

A szegélyek irányának szabad választásával megvan a lehetősége annak, hogy a természet döntő tényezőinek érvényesülését szabályozzuk ugy, hogy a káros hatást lehetőleg kiküszöböljük, a hasznosat pedig érvényre juttassuk.

Az egyenlőtlen bontáson alapuló természetes felujitás sok változata közül mindegyiknek biztos a sikere, hogyha helyesen értékeljük a természet utmutatásait és eljárásunkat a helyi viszonyokhoz alkalmazzuk.

Meg vagyok győződve arról, hogyha széles mederben

indul meg hazánkban a természetes felujitás, nálunk is különleges, a helyi viszonyokra alapitott ujabb és ujabb változatok fognak támadni, mert az egyéni felfogásnak és tehetségnek bő alkalma van ezen a téren érvényesülésre.

A természetes felujitásnak sikere csak akkor lesz, ha már hosszabb időn át előkészitettük a talajt és az állományt megfelelő gyéritésekkel.

Tulsürü állomány alatt éretlen a humusz, csemete nem kél benne, tulságos ritkitás ellenben az alomnak tulgyors bomlását okozza és a talaj romlására és gyomosodására vezet.

A gyéritések kivitelét illetőleg is hivatkozom régebbi előadásaimra, hangsulyozva, hogy feltétlenül szükség van a *gyakori* ápoló vágásokra.

Én is vallom a gyéritésnek tegnap hallott aranyszabályát: *korán, gyakran, mérsékelten!* Ez azonban egy szentháromság, amely csak együttesen érvényes. Ha sem „korán" nem kezdjük, sem „gyakran" nem ismételjük, akkor a harmadik sem állhat meg. Mivel pedig mindig csak „mérsékelten" szabad vágnunk, mert ezt az erdő természete követeli, a „korán"-t és „gyakran"-t is be kell tartanunk.

Ha pedig hozzászoktunk ahhoz, hogy az erdőnknek minden egyes részét korán és gyakran felkeressük a fejszével, akkor már csak kis lépés lesz onnan a „szálaló", vagy ha ugy tetszik, az „örök erdőig".

Befejezésül legyen szabad még röviden más tárgyra is áttérnem. Az erdőműveléstani tanszék munkakörébe van utalva jelenleg a vad- és halgazdaság is, amely hazánkban nagyon eltávolodott az erdőgazdságtól és a modern erdőmérnök fölényes lekicsinyléssel nézi a vadászatért rajongó kollégáját, a vadban pedig csak kárositót lát.

Itt is az a baj, hogy letértünk a természet utjairól és mesterségesen oly helyzeteket teremtettünk, amelyekben sem a vadásznak, sem az erdőmérnöknek nem telhetik öröme

Hogy a vadászat és halászat nemcsak sportot, szórakozást és időtöltést jelent, hanem hazánknak hatalmas közgazdasági tényezője is, az minden kétségen felül áll. Az is kétségtelen, hogy az erdőgazdasággal szoros kapcsolatban van-

nak, mert a legtöbb — éppen a legnemesebb — vadfaj az erdőben tanyázik és élete feltétlenül az erdőhöz van kötve, a legértékesebb halfajok is az erdők vizeiben élnek.

A természet maga egymásra utalja az erdőgazdaságot és a vadászatot és a vadnak is megvan a maga szerepe az erdő háztartásában, bár sokszor hallhatjuk, hogy az okszerü belterjes erdőgazdaság nem egyeztethető össze a vadászat érdekeivel.

Véleményem szerint csak a hibás fejlődés vezet komoly összeütközésre.

Az elegyetlen, egykoru, mesterségesen felujitott erdő, különösen a tiszta fenyves, a vad életfeltételeit nem tudja kielégiteni, ha ilyen erdőben nagyobb vadállományt tartunk, tönkremegy az erdő, de a vad is!

A természetes uton felujitott elegyes erdőben helyet talál a vad, igaz, hogy nem csordaszámra! De ez a számbeli tultenyésztés megint a vadászatnak torz kinövése!

A fácán, a fogoly, meg a nyul is meglehetős nagy tömegben tenyészhető — mesterséges etetéssel — a nélkül, hogy erdőben, mezőben számottevő kárt okoznának, a fajdfélék is, amelyeket nagy tömegre ugysem tudunk felszaporitani. De a vaddisznó, a szarvas, a dám, még az őz is és a muflon, ezeknek nagyobb tömegét sem az erdő, sem a mező nem birja, ezekből csak mérsékelt számot tarthatunk az erdőben, de ennek fejében meglesz az az elégtételünk, — ami pedig minden vérbeli vadásznak főtörekvése kell hogy legyen — hogy kapitális, nem pedig degenerált vadat nevelünk, amely tropheáinak minőségével bőven kárpótolja a számbeli csükkenést, e mellett az erdőgazdaság érdekei is csak csekély mértékben szenvednek.

Tudjuk, Uraim, hogy különösen a magánerdőbirtokos egyenesen megköveteli az erdőmérnökeitől, hogy értsenek a vadgazdasághoz is, és a sok „cseh jáger" azért élhet ma is hazánkban, mert nem tudtunk elég megfelelő magyar szakembert nevelni.

A vadászat a jövőben is a sors kegyeltjeinek kiváltsága fog maradni, ezt fel kell ismernünk és kihasználnunk. Szak-

társaink saját érdeke parancsolja, hogy értsenek a vadgazdasághoz, mert ezzel egyénileg nagy befolyást biztosithatnak maguknak és az erdőgazdaság és vadászat összeütköző érdekei között megtalálhatjuk a méltányos megegyezést. Ha pedig idegen kezekbe kell átengednünk a vadgazdaságot, akkor lépten-nyomon összeütközésbe fogunk jutni azzal.

Én oly nagy erkölcsi és anyagi értéket és előnyt látok a vadgazdaságban, hogy feltétlen követelésnek állitom oda, hogy a vadgazdaság vezetése és intézése mindenütt az erdőgazdaságnak teljesen kezébe adassék, természetes ennek fejében, hogy értenünk is kell hozzá, pedig az okszerü vadgazdaság ma már sok elméleti ismeretet és nagy gyakorlati jártasságot követel.

Törekvéseimnek ez lesz a vezérelve és az, hogy az igazi, a szó legnemesebb értelmében vett vadászatra tanitsam hallgatóimat, hogy megértessem velük azt, hogy az élő állatokra való célbalődözés még nem vadászat és a vadászathoz is értő erdőmérnök se nem „jäger", se nem „büchsenspanner". Törekedni fogok arra is, hogy a főiskola vadászterületén beigazoljam, hogy a kellő határok közé szoritott, szakszerü és a nemes sport jellegével biró vadászat a belterjes modern erdőgazdasággal egészen jól összeegyeztethető és annak szerves kiegészitő része. Ugyanez áll a halászatra is, amely mindenütt beilleszthető az erdőgazdaság keretébe, sehol kárt nem okoz, ellenben alig használható területek jövedelmezővé tételével a jövedelem fokozásához járul hozzá és melyet éppen ezért és nemes sportjellege miatt sokkal nagyobb mértékben kell felkarolnunk.

Tisztelt Uraim! Az elmondottakban röviden és csak hiányosan vázoltam azokat az elveket, amelyek engem az erdőmüvelésnek és a vad- és halgazdaságnak tanitásánál vezetnek.

Arra kérem Önöket, hogy a főiskoláról kikerülő fiatalságnak adjanak módot arra, hogy ezeket az elveket a gyakorlatban is megvalósithassa, mert szilárd meggyőződésem, hogy ezeknek az elveknek a valóra váltásán mulik a jövendő magyar erdőgazdaság sorsa.

A földbirtokreform-novella erdészeti vonatkozásai.

A földmivelésügyi miniszter a földbirtokreformról szóló 1920. évi XXXVI. t.-c. kiegészitését tervezi. A novelláris kiegészités céljaként az alaptörvény gyorsabb és szabatosabb végrehajtása van odaállitva, tényleg azonban az előadói tervezetben sokkal többről van szó: az alaptörvényben lefektetett alapelvek és keretek lényeges módositásáról.

Az 1920. évi XXXVI. t.-c. 83. §-a az erdőt teljesen kivonja a földbirtokreform köréből, abból indulva ki, hogy egyfelől az erdőgazdasági talajok általában nem alkalmasak arra, hogy a nép között, amely mezőföldet kiván, feldaraboltassanak s legkevésbbé Csonka-Magyarország csekély erdőállományát szabad ily uton részleges pusztulásnak kitenni. Sőt ez az alaptörvény arra is módot nyujt (28. §), hogy az erdőgazdasági üzem zavartalan viteléhez és a határok kikerekitéséhez nélkülözhetetlen mezőgazdasági földek a földreform során mentesittessenek.

Ennek ellenére az alaptörvény végrehajtása során is előfordultak oly esetek, amelyek erdőgazdasági tekintetben sem közömbösek: igy pl. tapasztaltuk, hogy a birróságok némely helyen (pl. Borsod megyében) az uradalmakat kötelezték arra, hogy régebbi legelőterületeiket, amelyeket mély vizmosások árkolnak, amelyek azonban legeltetési tilalom alá véve idővel benőttek és megnyugodtak, ismét megnyissák a községek csordái részére. Számtalan kopár terület és romboló patak fog ekként keletkezni, bizonyára nem nagy dicsőségére a hazai kulturának.

Sajnálatos következménye a földbirtokreformnak az is, hogy számos gazdasági fásitás, régi fasor stb. esik annak áldozatul. A földbirtokos csak a talajt köteles átadni, természetes tehát, hogy a rajta lévő fákat az átadás előtt a maga javára hasznositani igyekszik. De ha ott is hagyja a régi tulajdonos, az uj gazda ritkán hagyja meg őket helyükön.

Amit azonban a novella szerzője tervez: legelők kihasitását az erdőkből és az erdőbirtokok megválthatóságát, az már egyenesen a magyar erdőgazdaság életébe vág s megvalósu-

lása szinte hihetetlen merénylet lenne e csonka ország teljesen elégtelen erdőállománya ellen.

Az Országos Erdészeti Egyesület az OMGE-vel is karöltve sietett tiltakozásának kifejezést adni. A helyzetet talán legjobban ugy ismertethetjük meg t. olvasóinkkal, ha alábbiakban egyfelől a novellatervezetnek bennünket legközvetlenebbül érintő 8. §-át idézzük, másfelől az egyesületnek erre vonatkozóan a földmivelésügyi miniszterhez intézett felterjesztését kivonatosan ide iktatjuk.

A novellatervezet 8. §-a a 3. bekezdéstől kezdve következőképen hangzik:

A T. (alaptörvény) 28. §-ában emlitett mentesitő körülmények nem alkalmazhatók, ha az Országos Földbirtokrendező Bíróság megállapitása szerint sulyos indokok szólnak az ellen, hogy a megváltást szenvedő kezén föld maradjon, vagy ha a mentesitő körülmény visszaélésnek vagy a földbirtok helyesebb megoszlása meggátlására irányuló törekvéseknek az eredménye.

Hivatásos gazdának nem lehet tekinteni azt, aki maga csak a T. 28. §-a alá eső birtok megszerzése óta folytat kizárólagos élethivatás gyanánt gazdálkodást.

A T. 28. §-a vagy más rendelkezése értelmében egészen megváltható földbirtokhoz tartozó erdőnek az egész birtokkal együtt történt megváltását a T. 83. §-a nem gátolja. Az ilyen módon megszerzett erdőt azonban feldarabolni nem szabad, hanem üzemterv szerint kell kezelni s amennyiben azt másképen nem lehetne biztositani, állami kezelésbe kell adni.

Az OFB a földmivelésügyi miniszter hozzájárulásával kivételesen elrendelheti más erdőterületek megváltását is akkor, midőn közlegelőhöz vagy házhelyekhez való juttatás érdekében mérsékelt kiterjedésü s e célokra alkalmas fekvésü és talaju erdőterület megváltása a legcélszerübb.

Az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztésében mindenekelőtt élénk sajnálatának ad kifejezést, hogy amidőn az előadói tervezet 8. §-a erdőterületekre vonatkozó mélyreható rendelkezéseket tartalmaz, az hozzászólás végett mégsem adatott ki neki. Reámutat továbbá arra, hogy ha a földmivelésügyi miniszter ezt a tervezetet magáévá tenné, ellentétbe jutna elődei erdőgazdasági politikájával, de saját erdészeti törvényeivel is, melyeket a közelmultban alkotott.

A tervezet 8. §-a mozgóvá teszi azt a megfogyott magyar erdőbirtokot, amelynek régi tulajdonosai kezén, osztatlan egészben való megmaradását eddig a magyar kormányok nemzetfenntartó szükségességnek ismertek és amelynek további csökkentése éppen az ország mai sulyos fahiánya mellett gazdaságilag egyáltalában meg nem okolható.

Sulyos aggályokat kelt a 8. §. 3. bekezdése, amely bizonyos, közelebbről meg nem jelölt indokok esetén a T. 28. §-ában emlitett mentesitő körülményeket felfüggeszti. Ezek között szerepelnek a 6. pontban azok a mezőgazdasági ingatlanok, amelyek a velük kapcsolatos erdőgazdaság üzemének viteléhez és az erdőbirtokok határainak kikerekitéséhez nélkülözhetetlenek.

Ez a mentesitő körülmény nem a birtokos személyéhez füződik, hanem tárgyi jellegü gazdasági szükségszerüség, tehát abban az esetben is csorbitatlanul fennáll, ha a birtokos egyébként az emlitett, de közelebbről meg nem jelölt indokok alapján kifogás alá esik.

A tervezet 8. §-ának 5. bekezdése az erdőt is a megváltható birtokrészek közé sorolja, a nélkül, hogy távolról is megjelölné azokat az eseteket, amidőn ezt megengedhetőnek tartja. Az igy támadó és erdőgazdasági okokkal alá nem támasztható jogbizonytalanság sulyos gazdasági következményeket von maga után. Az erdő faállományának mielőbbi kihasználására ösztökéli a birtokost és távoltartja attól, hogy erdejében bármi beruházást létesitsen. Sőt erdősiteni sem fog, mert nem tudja, meddig marad az erdő az övé?

Az erdő földbirtokreform céljaira nem alkalmas. A mai erdőterület a más művelésre nem alkalmas talajokra van visszaszoritva, de egyébként is az ország fainsége, amely miatt minden évben milliárdokat adózunk szomszédainknak, minden talpalatnyi erdőnek fenntartását teszi szükségessé.

Ez egyik oka annak, hogy a 8. § utolsó pontját is a legsulyosabb aggállyal fogadjuk s az ellen a leghatározottabban tiltakozunk. A közlegelők céljaira való igénybevétel lehetősége egyértelmü erdőgazdaságunk tönkretételével. Az igy kinyitott zsilipeken az igénylések oly áradata szabadulna ki,

amely mai erdőterületünk nagy részének produktivitását veszélyeztetné és az O. F. B. által sem lenne a mérséklet határai között tartható.

Népünk, sajnos, a legelők ápolásáról és okszerü használatáról fogalommal nem bir. Régebbi legelőit jókarban tartani nagyon kevés helyen tudta s ha egy területet kiélt, terméketlen, vizmosásoktól szaggatott kopársággá tette, akkor uj területeket követel az erdő rovására, hogy azokat éppen oly okszerütlenül használja és a legrövidebb idő alatt tönkretegye, mint az eddigieket.

Nem lehet kormányzati cél, hogy egyfelől számos kopárságot nagy áldozatokkal beerdősítsünk, vizmosásokat megkössünk, másfelől azonban ujabb kopárok keletkezését törvényhozási uton elősegitsünk!

Végül kifogásolja az egyesület felterjesztése, hogy a tervezet az erdőt a földbirtokreform tárgyává teszi, a nélkül, hogy az O. F. B.-ban erdőgazdasági szakértőknek helyet adna, vagy ilyenek meghallgatásáról bárhol gondoskodnék.

Az 1923. évi párisi nemzetközi természetvédelmi kongresszusról.

Irta: **de Pottere Gerard**, min. tanácsos.

A franciák fővárosát diszitő nagy botanikus és füvészkerthez (Jardin des Plantes) tartozó természetrajzi muzeum termeiben nyilott meg 1923. évi május hó 31-én L. Mangin igazgató vezetése alatt a természetvédelmi kongresszus.

A szőnyegre kerülő kérdések iránti meleg érdeklődésüknek számos francia természettudós, hivatalos funkcionárius, technikus és természetbarát adott megjelenésével kifejezést; ezeken kivül a külföldi államok részéről, betürend szerint felsorolva, eddigi tudomásom szerint csupán az Amerikai Egyesült Államok, Belgium, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Nagy-Britannia, Németalföld, Spanyolország és Svájc képviseltette magát. Feltünőnek jelezhetem, hogy az utódállamaink közül egyetlen egy sem vett részt a kon-

gresszuson. Az idők jelének mondható továbbá, hogy Németország, Ausztria és Oroszország is hiányzott.

Természetes, hogy a felvetett gazdag tárgysorozat e pillanatban még nem tekinthető át, amennyiben a tárgyalások, midőn e sorokat irom, öt külön osztályra széttagolva folynak.

Az 1. osztály tárgya az állatvilág, a 2. osztályé a növényvilág, a 3. a talaj és altalaj kérdéseit tárgyalja, a 4. a tájak és általában a természet kultuszával, az 5. végül a nemzeti parkokkal és az általános igazgatással foglalkozik.

Ebben az utolsó osztályban volt szerencsém f. hó 1-én a magyarországi természetvédelmet illetőleg a következőket előadni:

1913-ban a nemzetközi természetvédelmi tanácsadó bizottság alapitása alkalmával ismertette Magyarország elsőizben és nemzetközi értelemben mindazokat az általános intézkedéseket, melyeket a természetvédelem terén a fennhatósága alatt álló területén foganatositott, illetőleg végrehajtásukat meginditotta.

A magyar államerdészet élén álló h. államtitkárunk, Kaán Károly, kit szerencsém van ezen a kongresszuson egyéb sokoldalu hivatalos elfoglaltsága miatt helyettesiteni, a Bernben 1913. évi november hó 17—19-ig lefolyt nemzetközi természetvédelmi értekezleten tartott előadásában részletesen ismertetett mindent, ami addig a pillanatig nálunk történt. Méltóztassanak ennek következtében megengedni, hogy ehhez az előadáshoz csatlakozzam, mely az emlitett értekezletről szóló jegyzőkönyvek gyüjteményének első kötetében a 105. oldalon található.

A szóban lévő előadásban is felemlitett nagy növényföldrajzi munka azóta és pedig még a háboru előtt megjelent. Ez a mű ennélfogva a régi Magyarország összes részeire vonatkozik és két terjedelmes kötetből áll.

A háboru kitöréséig a következő természeti emlékeket jelentették be az ország különböző részeiből:

315 olyan természeti alkotást, amelyhez történelmi emlékek avagy mondák füződnek;

20 őserdőrészlet;

200 hatalmas méreteiről nevezetes fa;
13 olyan erdőrészlet, mely a fanemek különös elegyénél fogva érdekes és ennélfogva fenntartásra érdemes;
3 olyan erdőrészlet, mely növényzete miatt tudományosan érdekes;
32 olyan földrészlet, mely ritkább madárfajok költőhelye, vagy ritkább emlősök és növények előfordulási helye;
124 tudományosan érdekes kőzetalakulás;
13 őstőzegtelep és láp;
190 esztétikailag különösen értékes és érdekes természeti alkotás;
148 természeti különlegesség.

Ezek az adatok a régi magyar királyság területére vonatkoznak, minek következtében nagy részükre már nem vagyunk illetékesek, igy pl. a Magas Tátrára sem, melyben Hohenlohe herceg bölényeket tenyésztett. Ez a terület jelenleg Csehszlovákiához tartozik.

Mindazonáltal, hogy a bölény fenntartható legyen, a kormányzó ő főméltósága néhány bölényt, amelyek a budapesti állatkert tulajdonát képezik, a visegrádi m. kir. erdőgondnokságban a közelmultban szabadba helyeztetett.

Ugy esztétikai, tudományos, mint erkölcsi szempontból, nemkülönben a természeti emlékek fenntartásának fontosságára való tekintettel igen kivánatos, hogy az elvesztett területeinkre illetékes államok minél hamarább csatlakozzanak a nemzetközi természetvédelem intézményeihez.

Közoktatásügyi és földmivelésügyi miniszterein most dolgoznak egy törvényjavaslaton, mely a mű- és természeti emlékekről szól. A műemlékek a közoktatásügyi, a természeti emlékek pedig a földmivelésügyi miniszter hatásköréhez fognak tartozni. Reméljük, hogy ez a törvény mielőbb életbelép.

Általában megállapitható, hogy a nyilvánosság a természetvédelem kérdései iránt mindinkább élénkebben érdeklődik, mivel ezekkel az ügyekkel nemcsak a hivatalos tényezők és tisztviselők foglalkoznak, hanem társulatok és magánosok fordulnak a hatóságokhoz, hogy a birtokukban lévő természeti emlékek hathatósabb védelmét biztosithassák.

A talaj tehát már elő van készitve a munka alatt lévő törvény végrehajtására; csak az volna a kivánságunk, hogy

az összes többi érdekelt nemzettel teljes egyetértésben cselekedjünk.

Ezért van szerencsém a kongresszushoz a következő tiszteletteljes javaslatokkal fordulni:

1. hogy az érdekelt nemzetek között a természetvédelemről szóló már meglévő törvények kölcsönösen kicseréltessenek;

2. hogy a békeszerződések értelmében más államok tulajdonába került természeti emlékek az utódállamok által hasonlóan fenntartassanak és megvédessenek.

Örömmel közölhetem, hogy a kongresszus fenti előadásomat és az azzal kapcsolatos javaslatokat általános tetszéssel fogadta s igy remélhető, hogy a záróülés ezeket a javaslatokat el is fogadja.

Befejezésül közlöm, hogy Sarasni Pál, svájci tanár és a berni nemzetközi tanácsadó bizottság elnöke terjedelmes emlékiratot terjesztett a mostani kongresszus elé, melyben arra törekszik, hogy a berni nemzetközi bizottságot mielőbb a mostani viszonyoknak megfelelő alakban ujból életrekeltse.

Az erdészeti törvényjavaslatok tárgyalása.*)

(Befejező közlemény.)

Az alföldi erdők telepitéséről és fásitásáról szóló törvényjavaslatot a nemzetgyülés március hó 6-iki ülésén vette tárgyalás alá.

Marschall Ferenc előadó nagy hozzáértéssel mutatott rá a javaslat rendkivül nagy fontosságára s megállapitotta, hogy a mult század óta ez a törvényjavaslat az első lépés abban a mozgalomban, amely a nagy magyar Alföldet a gazdasági megujhódás területévé kivánja átalakitani.

Az Alföld speciális gazdasági, közgazdasági és egészségügyi viszonyainak egyik oka a Duna-Tisza szabályozása, mellyel akaratlanul is hozzájárultak ahhoz, hogy az Alföld, különösen a szárazabb évszakokban, valóságosan tropikus

*) L. Erdészeti Lapok 1923. III. füzet 96. old. és IV. füzet 131. old.

klimáju legyen; a másik ok pedig egy nagyszabásu erdészeti politika inaugurálásának elmulasztása.

A fahiány és az ebből folyó gazdasági elmaradottság nagy baja az Alföldnek. Az egykor hatalmas alföldi erdőségeket kipusztitották, pedig az 1879. évi XXXI. t.-c.-nek is legfőbb célja az erdőpusztitás megakadályozása volt. De célját csak részben érte el, mert az ország erdőállományát tulajdonjogi minőség szerint két csoportra osztotta és mindegyikére más és más anyagi jogszabályokat állitott fel. Mig a 17. § alá tartozó erdőkre kimondotta az üzemterv szerinti kezelés kötelezettségét, addig az egyéb erdőket teljesen szabadjára engedte.

Az erdőkkel eltüntek azok a védőfalak, amelyek konzerválták a csapadékot s felfogták a szeleket s az Alföld tüdővészt terjesztő sivataggá változott.

A száraz klima sorvasztólag hatott a mezőgazdaságra is s ezt a hatást fokozta még a speciális helyzetből támadt az a rablógazdálkodás, hogy a szalmát, a trágyát ahelyett, hogy a föld javitására forditották volna, fa hiányában eltüzelték. Az erdősitések terén Szeged és Kecskemét városát állitja fel mintaképül s ha e városoknak nem akadt eddig követőjük, az alföldi városokat és községeket törvénnyel kell erre kényszeriteni.

Elsőnek *Gaál Gaszton* szólott a javaslathoz. A maga részéről is szükségesnek tart minden oly intézkedést, melynek célja az erdőt a magyar fajjal megszerettetni, csak az a kivánsága, hogy mindezen intézkedés ne a magángazdaságba való beavatkozással, hanem a magántevékenység felserkentésével iparkodjék a kitüzött célt elérni.

Feltétlenül helyesli a törvény intencióját, csak bürokratikus éleit szeretné lefaragni és az erdészeti apparátusnak adott tulzott hatalmat eliminálni.

Kifogásolja a javaslat 3. §-át, amely erdőgazdasági kényszer alá akar helyezni oly területeket, melyek mezőgazdasági célokra alkalmasak. Kifogásolja azt is, hogy a javaslat nem tesz különbséget a használati korlátozások tekintetében. Ugy

az erdőkre, mint a fásitásokra és kopárokra, valamint a természeti emlékekre és fasorokra imperative kimondja, hogy azokat ilyenekül kell állandóan fenntartani. Biztositékot kér a törvényben arra, hogy ne lehessen minden legelőterületre ráhuzni a fásitási kényszert.

Kihagyandónak véli a javaslat ama rendelkezését, amely szerint minden birtokos türni tartozik, hogy az állami közegek birtokát bejárhassák, azon méréseket és talajvizsgálatokat végezzenek és a mérési jeleket felállitsák. Kivánja, hogy minden birtokos a területe kijelölése ellen emelhető észrevételeit előszóval is előterjeszthesse, amit az eljáró közeg köteles legyen jegyzőkönyvbe venni.

A beerdősitendő területekre vonatkozólag nemcsak a földadó alól való mentességet kivánja kimondatni, hanem, miután a beerdősitett területet rövidebb-hosszabb ideig egyáltalában semmi jövedelmet sem nyujt, az adómentességet a jövedelmi adóra is kiterjesztendőnek véli.

A községek által faiskolák céljaira ingyen adandó területek nagyságát a beerdősitendő területhez mérten arányosan kivánja megszabni s annak leszögezését kéri, hogy a községeknek ingyenes területadásra vonatkozó kötelezettsége csak addig tartson, amig az illető községekben befásitandó területek vannak.

Mentesiteni kivánja a községeket a csemetekert munkálataihoz szükséges igás- és kézinapszámosok kiállitásának, valamint az erdészeti alkalmazottak és munkások elszállásolásának kötelezettsége alól.

Kifogásolja azt, hogy a törvényjavaslat hatályát miniszteri rendelettel ki lehet terjeszteni az ország egész területére. Nem tartja eléggé világosaknak a büntető rendelkezéseket s a büntetéspénzek hovafordításánál a javaslatban foglalt arányt megforditani kéri. A törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

A vita március hó 7-én folytatódott.

Első felszólaló *Czettler Jenő* volt. Melegen üdvözli a javaslatot, melyről látni, hogy nagy tapasztalatoknak, egy élet munkájának leszürt eredménye.

Az Alföld gazdasági problémájával foglalkozik. Minden gazdasági reformnak alapja a hitelkérdés. Ha ezt meg nem szervezzük, az alföldi erdőtelepitésről szóló javaslatból sem lesz eleven élet s minden jóindulat és megértés mellett is csak papiron maradnak a tervezett intézkedések.

Az Alföld, mint gazdasági egység, először jelenik meg ebben a javaslatban, amely javaslat kezdete az Alföld reorganizációjának. Már a földbirtokreform-javaslat tárgyalásakor rámutatott arra a hibára, hogy a telepitésről nem volt benne gondoskodás s egyszersmind felhozta azt is, hogy a telepités céljaira az Alföld homokos, szikes és lápos területeit kell felhasználni. Ez azonban egy nagy gazdasági programm feladata, melynek első láncszeme a jelen javaslat

Minden előkészités nélkül azonban a jelzett területeket telepités céljaira felhasználni nem lehet, mert az odatelepitettek elpusztulnának. De hogy az előkészités terén szivós, kitartó munkával mily eredményeket lehet elérni, azt élénken igazolja Deliblát, mely az erdészet örök dicsősége. Sürgeti az alföldi iskolaügy reformját. A haladás, a tanulás és előretörekvés iránti érzéket az iskolában kell a lelkekbe oltani. Csak az igy nevelt gazda fogja megérteni, hogy mit jelent mezőgazdasági üzeme szempontjából az erdősités.

Az állattenyésztés fejlesztése szempontjából a közlegelőket kellene szisztematikusan kiépiteni s aki az erdősitéssel az Alföld hasznavehetetlen területeiből jó legelőt teremt, az az ország második megalapitója lesz.

A javaslatot az általános tárgyalás alapjául elfogadja.

Györki Imre egyedül azt hibáztatja, hogy a javaslat nem gondoskodik azokról a munkásokról, akik az erdősitést végezni hivatva vannak. Határozati javaslatot nyujt be az erdőtelepitést végző munkások munkafeltételeinek megoldásáról és megfelelő elhelyezéséről. A javaslatot nem fogadja el.

Az általános vita március 8-án folytatódott.

Farkas Tibor ugy az erdősitésnél, a kijelölési tervezet elbirálásánál, mint pedig a fásitások létesitésénél befolyást kiván biztositani az önkormányzati szerveknek.

Nem helyesli a kényszergazdálkodásra való kényszerítést, hanem inkább a kisajátításnak a hive. Ha a cél komoly és fontos, ugy az áldozatok sem lehetnek oly nagyok, hogy azokat az ország el ne birja.

A javaslatot nem fogadja el.

Csik József a sajnálatos viszonyoknak okát a nagyon hangoztatott önkormányzatnak tulajdonitja. A mult erdőgazdaságát helyeselni nem lehet s ennek oka az, hogy a kormánynak nem volt különösebb hatásköre a magántulajdonban lévő erdőkre.

A javaslatot, mely hivatva van a multban elkövetett hibákat pótolni, megszavazza.

Dénes István a törvényjavaslatot közegészségügyi és klimatikus szempontból birálja s ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy amikor az erdősitésről készül törvény, az alföldi nagybirtokosok a vagyonváltság fejében leadandó területeikről a fákat kiirtják. Ennek megakadályozására egy szakaszt kiván felvétetni a javaslatba. A bürokratizmust ő sem helyesli, de belátja, hogy a mai körülmények között más módon erdősiteni nem lehet.

Ő is kivánja a beerdősitett területeknek a földadó alól való mentesitését, de viszont helyesnek és szükségesnek tartja a föld értékét megadóztatni, mert a beültetett területek értéke feltétlenül emelkedik.

A javaslatot elfogadja.

Szabó István földmivelésügyi miniszter a törvényjavaslattal szemben általánosságban elhangzott megjegyzésekre válaszolt. Rámutat arra, hogy a javaslatnak törvényerőre emelését maguk az alföldi gazdák és városok kérik. Az tehát, hogy az Alföldön erdők telepittessenek s ezáltal a használhatatlan területek használhatókká váljanak, közkivánság.

Gaál képviselőnek ama megjegyzésére, hogy az erdősitést ne kényszeritsük, hanem a gazdaközönség felvilágositásával, a magántevékenység felserkentésével igyekezzünk az erdősités ügyét előmozditani, megjegyzi, hogy erre volt idő elég s ha e szerint járunk el, erdő az Alföldön soha-

sem lesz. Az erdősités csak akkor lesz eredményes, ha azt általánosságban gyakorolják, s lesz annyi erdősités és olyan ellenőrzés, s lesz az áthágásokra és kihágásokra olyan büntetés, hogy biztositani tudjuk a kulturáknak nemcsak megtelepitését, de felnevelését is.

Gaál támadásaival szemben ismét védelmébe veszi az erdészeti tisztikart.

Az elnök szavazást rendelvén el, a javaslatot a nemzetgyülés elfogadta, Györkinek az erdei munkásokra vonatkozó javaslatát pedig elvetette.

A részletes vita során, mely március hó 8, 9 és 13-án folyt le, Gaál Gaszton csaknem minden szakaszhoz nyujtott be módositást, melyek közül néhányat a földmivelésügyi miniszter el is fogadott.

A részletes vitánál felszólaltak még *Csik* József, *Dénes* István, *Csontos* Imre, *Barthos* Andor és *Halász* Móric.

Több módositást nyujtott be az előadó is, s ennek alapján hagyatott ki a 18. §., amely a földmivelésügyi miniszert felhatalmazta, hogy a törvény hatályát a szorosan vett Alföld határain tul is kiterjessze.

A nemzetgyülés ezután az *Országos Erdei Alap*-ról szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Horánszky Dezső előadó röviden ismerteti a törvényjavaslatot, melynek célja az 1879. évi XXXI. t. c. által megalkotott Országos Erdei Alapot, az Erdővásárlási Alapot (1884. évi XXVI. t.-c.) és az Erdőfeltárási Alapot (1913. évi XXXIII. t. c.) egyesiteni és egységesiteni.

A javaslathoz egyedül *Strausz István* szólott hozzá.

Kifogásolta az alapok egyesitését s határozati javaslatot nyujtott be arra vonatkozólag, hogy a törvényjavaslat vétessék le a napirendről s utasitassék a földmivelésügyi kormány, hogy a törvényjavaslatban emlitett alapok vagyona a szoros értelemben vett állami vagyonba olvasztassanak. Szabó István földmivelésügyi miniszter felszólalása után a nemzetgyülés a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben is elfogadta.

Ezután az *Erdőbirtok hitel*-ről szóló törvényjavaslat került tárgyalásra.

Horánszky Dezső előadó kifejti a törvényjavaslat rendkivül nagy fontosságát. A multban számtalan erdőbirtok lett volna megmenthető, ha az erdőbirtoknak hitel állott volna rendelkezésére, mert az erdőtulajdonos sok esetben kényszeritve volt birtokát eladni csak azért, mert nem birt hitelt kapni, másrészt számtalan erdőbirtokon okszerübb gazdálkodás folyt volna, ha megfelelő hosszulejáratu hitel állott volna rendelkezésére.

Ezeket a hiányokat igyekszik a törvényjavaslat pótolni azzal, hogy feljogositja a hazai pénzintézeteket arra is, hogy az erdőbirtokállomány értékének 60%-a erejéig bekebelezett zálogjogok alapján az 1897. XXXII. t. c. hatálya alá eső kötvényeket bocsáthasson ki.

A nemzetgyülés a javaslatot hozzászólás nélkül ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

KÜLÖNFÉLEK

Az erdő utáni vagyonváltság befizetésének határidejét a pénzügyminiszter f. évi 79053. sz. rendeletével (Budapesti Közlöny junius 6-iki száma) junius hó 30-ig meghosszabbitotta, vagyis ezen időpontig lehet az erdő és felszerelései után járó váltságot az 50 százalékos többlet nélkül befizetni.

Nyugdijazások. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Bencze* Gergely miniszteri tanácsos, főiskolai rendes tanárt a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolán tanári minőségben teljesitett hosszu és eredményes szolgálatának elismerése mellett végleges nyugalomba helyezte. Vele az erdészeti vegytan első tanára, aki 1887 óta látta el ezt a tanszéket, amelyet Selmecbányán dus felszereléssel látott el, vonul nyugalomba, hová számos hallgatójának hálája kiséri. — *Eránosz Antal János* min. tanácsos, budapesti kir. erdőfelügyelő a mult hó végével saját kérelmére szintén nyugalomba helyeztetett. Benne az erdőfelügyelői kar egyik legkiválóbb tagja lépett ki az állami szolgálatból; szaktudását értesülésünk szerint ezentul a parádi hitbizomány zárgondnokságánál fogja érvényesiteni.

Halálozások. *Jósika* Samu báró földbirtokos, a magyar főrendiház volt elnöke, a király személye körüli volt miniszter, legutóbb az erdélyi magyarság létért való küzdelmének egyik vezetője f. hó 3-án Kolozsvárt 75-ik évében elhunyt. — *Miklós* Ödön v. b. t. t., ny. földmivelésügyi államtitkár, az OMGE alelnöke a mult hó 30-án életének 66-ik évében Passauban váratlanul elhunyt. — *Dömötör* Tihamér ny. kir. erdőfelügyelő, mint utólag sajnálattal értesülünk, Temesvárt 1920 május havában elhunyt. — *Terény* Sándor főerdőtanácsos, aki a megszállás előtt a lugosi m. kir. erdőigazgatóság tagja volt, f. évi május hó 28-án életének 55. évében Lugoson elhunyt. — Budafalvi *Vermes* György, herceg Esterházy erdőmestere m. hó 16-án 58 éves korában Kőszegen elhunyt. — Béke hamvaikra!

Mágócsy-Dietz Sándor jubileuma. *Mágócsy-Dietz* Sándor egyet. tanár f. hó 3-án tisztelői és tanitványai részéről lélekemelő ünnepeltetésben részesült abból az alkalomból, hogy egyetemi tanárságának 25. esztendejét betöltötte. Ez ünnepségen, mely a budapesti Tudományegyetem aulájában folyt le, a magyar erdészet is részt vett, hiszen tudvalevő, hogy az ünnepelt tudományos pályáját mint tanársegéd a selmecbányai akadémián kezdte s később is, mint Fekete Lajos társszerzője az Erdészeti Növénytan megalkotásában és mint az Erdészeti Lapok munkatársa az erdészettel összeköttetésben maradt. Az ünnepélyen *Kaán* Károly h. államtitkár, az OEE alelnöke az egyesület nevében, dr. *Kövessi* Ferenc főiskolai tanár a soproni főiskola nevében, dr. *Fehér* Dániel főerdőmérnök pedig az erdészeti kisérleti állomás nevében üdvözölte a jubilánst.

Az államerdészeti tisztviselők gyermeknevelési alapjából 1923/24. évre adandó segélyekért a *bélyegtelen* folyamodványokat legkésőbb f. évi julius hó 8-ig kell „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intézőbizottságához (Budapest, V., Országház-tér 11. sz.) beküldeni. A részletes feltételek a „Budapesti Közlöny" junius 8-iki számában közölt felhivásból tudhatók meg.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedése a természet és vele az erdő védelmezése érdekében.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter felkérte a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy a maga hatáskörében is tegyen meg mindent a természet szeretetének ápolása, a ter-

mészeti alkotások védelme és bennök az erdő megóvása és kimélése érdekében. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a megkeresést igen melegen karolta fel és a következő két rendeletet adta ki:

I.

Valamennyi tankerületi kir. főigazgatóságnak. Valamennyi kir. tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjének. Az iparoktatási kir. főigazgatónak. A kereskedelmi iskolák kir. főigazgatójának. A tanitóképző-intézeti kir. főigazgatónak.

A természet szeretetére, védelmezésére és kimélésére való nevelés az iskolának egyik igen fontos feladata. Nagy jelentőségét különösen most érezzük ennek, amikor a trianoni békeszerződés természeti kincsekben is annyira szegénnyé tett bennünket. Erdeink 85%-a idegen kezekbe került. Már ez az egy adat is élesen rávilágit arra a kiváló közérdekre, mely megmaradt, csekély kiterjedésü erdeink fenntartásához és megóvásához füződik.

Ép ezért előző évi rendelkezéseimhez hasonlóan a legnyomatékosabban figyelmébe ajánlom a hazai tanárságnak és tanitóságnak, hogy a kiránduló ifjuságra a legszigorubban ügyeljen, hogy az erdőkben vagy közelükben tüzet ne rakjon, ellenkezőképen, ahol elhagyott tüzre akad, azt is minden esetre oltsa el.

Az iskolai kirándulások s maga a tanitás is számtalan alkalmat nyujt arra, hogy az ifjuság előtt a fák és erdők közegészségi és közgazdasági fontosságára rámutassunk, benne ezek iránt szeretetet keltsünk. Ilyen körülmények között nem lesz nehéz arra buzditanunk, hogy az erdők faállományának kárositásától necsak maga tartózkodjék, hanem ismerje hazafias kötelességének azt a lehetőségig mások pusztitásától is megoltalmazni.

Igen fontosnak tartom, hogy ahol arra alkalom kinálkozik, a madarak és fák napját — az idevonatkozó alapvető rendelkezés értelmében — az ifjuság faültetéssel tegye magára nézve emlékezetessé.

Budapest, 1923. évi április hó 16-án. A miniszter rendeletéből:

Pogány s. k., miniszteri tanácsos.

II.

Valamennyi főtiszt, egyházi Főhatóságnak.

Az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok ügyében kiadott körrendeletemet azzal a kéréssel van szerencsém a főtiszt. egyházi Főhatóságnak szives figyelmébe ajánlani, hogy a nagybecsü hatáskörébe tartozó intézetekre vonatkozóan hasonlóan intézkedni méltóztassék.

Budapest, 1923. évi április hó 16-án. A miniszter rendeletéből:

Pogány s. k., miniszteri tanácsos.

Itt megjegyezzük, hogy a földmivelésügyi miniszterium erdészeti osztálya és a kultuszminiszterium illetékes osztályai között tárgyalások folynak oly irányban, hogy a termé-

szet szeretete, a természeti alkotások védelme s az erdő megbecsülése és telepitésének propagálása érdekében a népiskolai olvasmányok közé ilyen anyag is felvétessék. Amint örömmel értesülünk, a tárgyalások a kivánt eredménnyel végződtek s igy a népoktatás keretében is megfelelő szerepet nyer ennek a fontos ügynek az ismertetése és propagálása. Ugyancsak a Népakadémia tárgyai közé is felvették ezeket a kérdéseket, amiért is bizton remélhető, hogy a magyar nép, amelyről mindig azt állitották, hogy nincs érzéke a természet alkotása és az erdő iránt, mihamarabb átfogja érezni annak nagy közgazdasági jelentőségét és szerepét és az erdő mielőbb oly közbecsülés tárgya lesz, amint arra fontos nemzetháztartási jelentősége alapján érdemes is.

Kérelem. Felkérem azon szaktársaimat, akiknek a mogyoróvessző értékesitése terén tapasztalataik vannak, sziveskedjenek akár e lap hasábjain elhelyezendő rövid cikk kere'ében, akár levélben (cimzett terhére portóköteles) közölni velem, hogy ezen fanemből mily választékok vannak a fapiacon bevezetve, illetőleg van-e kereslet mogyorófából termelt választékok iránt az ország szükebb területén belül. *Szeőts* Béla m. kir. főerdőmérnök, Mocsolyástelep, u. p. Sály, Borsod m.

Adományok a főiskola hőseinek emlékszobrára. Ujabban a következő adományok érkeztek be: 25. Matolcsy Andor gyüjtése 5000 K, 26. Mihalics Imre gyüjtése 10.500 K, 27. Wimpfen Ferenc gróf 10.000 K, 28. Bőhm Mihály gyüjtése 5010 K, 29. Urbancsek István gyüjtése 5700 K, 30. Cseri Géza ur adománya 2500 K, 31. Első Dunagőzhajózási Társaság Bányaigazgatósága 5000 K, 32. Sándor Károly bányamérnök ur adománya 5000 K, 33. Kleinecke Rudolf ur 4000 K.

Az üzemtervi nyomtatványok uj árai: A földmivelésügyi miniszter az O. E. E.-nél árusitott ily nyomtatványok árát junius 15-étől kezdve a következőképen állapitotta meg: az üzemrendezési utasitás 225 K, a határbiztositási és felmérési utasitás 75 K. A főhasználati terv (E. 8) 90 K, a nyilvántartási zsebkönyv ive 25 K, a többi nyomtatvány ivenként 30 K.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

24.088—1923. F. M. szám.

Pályázati hirdetés

a m. kir. erdőgazdasági szakiskola tanulóinak felvétele tárgyában.

A jelenleg Tata községben (Komárom megye) székelő m. kir. erdőgazdasági szakiskola 1924. év őszén kezdődő kétéves tanfolyamára pályázat nyittatik.

A m. kir. erdőgazdasági szakiskolának az a célja, hogy rendszeres iskolai s főképen gyakorlati oktatás utján olyan egyéneket neveljen, akik szaktudásukkal és gyakorlati jártasságukkal képesek lesznek az erdőgazdaságokban rájuk bizott feladatokat sikeresen elvégezni, s nevezetesen, akik:

a) kötött forgalmu birtokoknak okleveles erdőmérnökök közvetlen irányitása, vezetése és felügyelete alatt álló rendszeres erdőgazdaságában az erdészeti műszaki segédszolgálatot és az erdőgazdasági intézkedések végrehajtását megfelelően teljesiteni tudják;

b) magánbirtokoknak nagyobb erdőgazdaságában az előbb emlitett feladatoknak, a kisebb gazdaságokban pedig a megelőző a) pontban emlitett feladatokon felül az összes erdőkezelési teendőknek sikeres teljesitésére alkalmasak.

A m. kir. erdőgazdasági szakiskolába a jövő 1924. év szeptember havában kezdődő kétéves tanfolyamra a tanulók a következő szabályok szerint fognak felvétetni:

1. A tanulók felvétele a most hirdetett pályázat utján és felvételi vizsga alapján történik.

2. A pályázónak sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvényét közvetlenül a m. kir. erdőgazdasági szakiskola igazgatóságához: Tata (Komárom megye) kell küldeni és pedig legkésőbb folyó 1923. évi julius hó 10-ig. A kérvényt annak világos feltüntetésével kell keltezni és aláirni, hogy az elintézésről szóló értesités milyen cim alatt s hová (vármegye, hely, utolsó posta, állomás) küldessék.

3. A pályázati határidőn tul beküldött (postára adott), valamint a megfelelően fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

4. A pályázónak következőket kell pályázati kérvényéhez csatolt hiteles irataival igazolnia:

a) illetőségi bizonyitvánnyal azt, hogy magyar állampolgár;

b) anyakönyvi kivonattal azt, hogy a pályázat naptári évében tizenhetedik életévébe lép, de a huszonegyedik életévét még nem kezdi meg;

c) iskolai bizonyitvánnyal azt, hogy a középiskola (gimnázium, reáliskola, vagy polgári iskola) negyedik osztályát sikeresen elvégezte és a magaviseletből legalább szabályszerü osztályzata van;

d) kincstári, erdészeti, katonai, vagy hatósági orvosi bizonyitvánnyal azt, hogy ép, erős, egészséges és edzett testalkata és különösen jó látó-, halló- és beszélőképessége van;

e) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyitvánnyal azt, hogy a középiskola elhagyásától kérvényének benyujtásáig eltelt idő alatt kifogástalan magaviseletet tanusitott;

f) aki valamely alkalmazásban áll (vagy állott) alkalmazójának, vagy alkalmazója megbizottjának bizonyitványával azt, hogy az alkalmazás mióta tart (meddig tartott) és mire terjed (miben állott) és ha erdészeti alkalmazásról van szó, az erdőbirtok a 6. b) pontban foglalt minősités alá esik-e?

g) hatóság által kiállitott bizonyitvánnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást üznek vagy üztek;

h) kir. közjegyző előtt kiállitott nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget — amelynek nagysága a tanév elején fog megállapittatni, arra az időre, melyet az erdőgazdasági szakiskolánál tölt, szülője, gyámja, vagy más hozzátartozója, illetőleg maga (vagy iskoláztatója) az erdőgazdasági szakiskola pénztárába negyedévi előleges részletekben minden negyedév első hónapjában pontosan befizeti.

5. Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, a m. kir. erdőgazdasági szakiskola tanszemélyzetéből alakitott tanács állapitja meg.

6. A felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapitásánál elsőbbségben részesülnek azok:

a) akiknek iskolai előképzettsége jobb;

b) akik valamely okleveles erdőmérnök vezetése alatt álló rendszeres erdőgazdaságban legalább egy teljes évig megszakitás nélkül gyakorlati alkalmazásban állottak és ennek az időnek legalább fele részét a külső gazdasági teendők végzésénél töltötték;

c) akik erdő- vagy mezőgazdasággal foglalkozóknak gyermekei vagy árvái.

7. Azoknak, akik a pályázat alapján a szakiskola tanfolyamra bocsáthatóknak találtatnak, az erdőgazdasági szolgálatra való rátermettségük megállapitása, valamint annak megvizsgálása céljából, hogy birtokában vannak-e a négy középiskolában tanitott ismereteknek, a szakiskola igazgatója által megállapitott időben a szakiskolánál jelentkezniök kell. Az alkalmasnak talált tanulójelöltek kötelesek a tanfolyamra való tényleges felvételük előtt egy évet erdészeti gyakorlati alkalmazásban tölteni.

Ez az alkalmazás arra szolgál, hogy a tanulójelöltek jövőbeli hivatásukkal közvetlenül megismerkedjenek és hogy a gyakorlati alkalmazás folyamán egyszersmind elsajátitsák azokat a mennyiségtani, természettudományi és erdőgazdasági ismereteket, amelyek a szakiskolai tanfolyam sikeres végzéséhez szükségesek s amelyeket a tanulójelöltek középiskolai tanulmányaik során meg nem szereztek.

A gyakorlati alkalmazásban a tanulójelölteket az állam helyezi el vagy saját, vagy más birtokosnak erdőgazdaságában.

A szakiskolai tanfolyamra bocsáthatónak talált tanulójelöltek gyakorlati alkalmazásba való elhelyezése céljából kötelesek a m. kir. erdőgazdasági szakiskola igazgatója által kijelölt helyen és időben jelentkezni.

Az a tanulójelölt, aki a megjelölt helyen a kitüzött határidőig szolgálattételre nem jelentkezik — és elmaradását elfogadható módon igazolni nem tudja — a szakiskolai tanfolyamra való felvétel jogosultságát elveszti.

8. Az egyévi gyakorlati alkalmazás befejeztével szeptember hó 1—5-ig a tanulójelölteknek az erdőgazdasági szakiskolánál a tulajdonképeni felvételi vizsgára kell jelentkezniök.

A pontos megjelenés elmulasztása a felvételre való igény elvesztésével járhat.

9. A felvételi vizsgára jelentkezőket a m. kir. erdőgazdasági szakiskola igazgatója elsősorban szabályszerü orvosi vizsgálat alá veti.

Akit a m. kir. erdőgazdasági szakiskola orvosa valamely ragályos, vagy szakiskolai foglalkozás mellett könnyen nem gyógyitható betegségben szenvedőnek avagy hiányos testi szervezetünek talál, annak felvételét meg kell tagadni.

10. Azokat, akiknek felvétele ellen orvosi szempontból kifogás nem merül fel, a szakiskola igazgatója felvételi vizsgára bocsátja.

A felvételi vizsga annak megállapitására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e azoknak az ismereteknek, amelyek a középiskola negyedik osztályára megállapitott követelményeknek megfelelnek.

Pályázni kivánók a felvételi vizsga tantárgyaira és azok vizsgaanyagára nézve az erre vonatkozó „Tananyag-kimutatás"-ból nyerhetnek felvilágositást. Ezt a „Tananyag-kimutatás"-t — a válaszcim és válaszbélyeg megadása mellett — hozzá intézett kérésre, a m. kir. erdőgazdasági szakiskola igazgatósága: Tata (Komárom megye) a pályázni kivánóknak azonnal megküldi.

11. Azokat, akik a felvételi vizsgát sikeresen letették, az igazgató a m. kir. erdőgazdasági szakiskolába befogadja.

12. A tanulók az erdőgazdasági szakiskola internátusában laknak és élelmeztetnek.

13. Az egyenruha jellegü öltözetről (kalap, öltöny, köpeny és lábbeli), valamint a szükséges alsó ruháról és egyéb ruházati kellékekről (ing, alsónadrág, kapca vagy harisnya, zsebkendő stb.) a tanulóknak maguknak kell gondoskodniok.

14. A szakiskolában töltött idő alatt az oktatáshoz és gyakorlathoz szükséges kellékekkel (tankönyvekkel, rajzeszközökkel, papirral és egyéb felszerelésekkel) a m. kir. erdőgazdasági szakiskola látja el a tanulókat.

Budapest, 1923. évi május hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

II.

Pályázati hirdetés

a m. kir. erdőőri és vadőri iskolák tanulóinak felvétele ügyében.

A m. kir. erdőőri és vadőri iskoláknak az a céljuk, hogy az 1879:XXXI. t.-c. értelmében teljesitendő erdőőri s egyszersmind a vadőri teendők végzésére — rendszeres iskolai és főképen gyakorlati oktatás utján — alkalmas egyéneket neveljenek.

Ilyen m. kir. erdőőri és vadőri iskola az 1923/24. tanévre Királyhalmán, u. p. Szeged 5. (Csongrád megye) és Tatán, Komárom vm. vagy esetleg Esztergomban nyilik meg.

Az erdőőri és vadőri iskolákban az 1923. év szeptember havában megnyiló egy éves tanfolyamra 20—20 tanuló vehető fel a következő szabályok szerint:

1. A pályázó által sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvényt az 1923. év julius hó 10-ig ahhoz az iskolához kell beküldeni, amelyikbe pályázó magát felvétetni óhajtja.

2. A pályázati határidőn tul beküldött (postára adott) vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

3. A kérvényt annak világos feltüntetésével kell keltezni és aláirni, hogy az elintézésről szóló értesités mily cim alatt, hová (hely, utolsó posta, állomás, vármegye) küldessék.

4. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket, nevezetesen:

a) illetőségi bizonyitvánnyal azt, hogy magyar állampolgár;

b) anyakönyvi kivonattal azt, hogy a pályázat naptári évében 18 (tizennyolcadik) életévét betölti, de a huszonhatodik életévét még nem kezdi meg (kivétetnek a „Tanusitvánnyal" ellátott továbbszolgáló katonai altisztek, akik 28 éves korukig folyamodhatnak felvételre);

c) iskolai bizonyitvánnyal azt, hogy legalább az elemi népiskola négy osztályát sikeresen elvégezte és magyarul irni és olvasni tud;

d) hiteles bizonyitvánnyal azt, hogy okleveles erdőmérnök vezetése alatt álló erdőgazdaságban legalább egy évig megszakitás nélkül külső erdészeti és vadászati gyakorlati szolgálatban állott;

e) kincstári erdészeti, katonai vagy hatósági orvos által kiállitott bizonyitvánnyal azt, hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott edzett testalkattal s különösen: jó látó, halló és beszelőképességgel bir;

f) hatóság által kiállitott erkölcsi bizonyitvánnyal azt, hogy kérvényének benyujtásáig kifogástalan magaviseletet tanusitott;

g) hatóság által kiállitott bizonyitvánnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e vagy nem;

h) hatóság által kiállitott bizonyitvánnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást üznek vagy üztek;

i) királyi közjegyző előtt kiállitott nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget — amelynek nagysága a tanév elején állapittatik meg — arra az időre, melyet az iskolánál tölt — szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, az iskola igazgatójának kezéhez negyedévi előleges részletekben pontosan lefizeti.

5. Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, a m. kir. erdőőri és vadőri iskolák felügyelője által alakitott tanács határozza meg.

6. A felvételre való kijelölésnél és illetőleg a felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapitásánál elsőbbségben részesülnek:

a) elsősorban azok, akiknek iskolai előképzettsége jobb;

b) másodsorban azok, akik erdő- vagy vadgazdaságnál alkalmazottak vagy földmivesek, erdő- vagy mezőgazdasági munkások gyermekei vagy árvái.

7. A felvételre kijelöltek kötelesek annál az iskolánál, amelynél felvételre kijelöltettek, szeptember hó 6-tól legkésőbb 11-ig felvételi vizsgára jelentkezni.

8. A felvételre jelentkezőket az iskola igazgatója elsősorban orvosi vizsgálat alá veti.

Akit az iskola orvosa valamely ragályos, vagy az iskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyitható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezetünek talál: az felvételi vizsgára nem bocsátható.

9. A felvételi vizsgát az iskola igazgatója a tanszemélyzettel együtt tartja meg.

A felvételi vizsga annak megállapitására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e legalább azoknak az ismereteknek, melyek az elemi népiskola negyedik osztályára megállapitott követelményeknek megfelelnek és hogy a gyakorlati szolgálati idő alatt valóban megszerezte-e mindazokat az erdőgazdasági és vadgazdasági alapismereteket, amelyeket egy rendszeres erdő- vagy vadgazdaságban egy év alatt az erdőőri és vadőri teendőkre nézve elsajátitani lehet.

Aki a felvételi vizsgát ki nem állja, felvételét az iskolába csak ujabb pályázat alkalmával kérheti.

10. Azokat, akik a felvételi vizsgát sikeresen leteszik s a szabályzat egyéb feltételeinek is megfelelnek, az igazgató az iskolába befogadja.

11. Az iskolába való belépés alkalmával minden tanuló köteles jó állapotban magával hozni a szükséges felső- és alsóruhát (fehérneműt és lábbelit, erdőjárásra alkalmas erős bakancsot vagy csizmát).

A szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönben a tanulóknak lakással és élelmezéssel való ellátásáról az iskolában töltött idő alatt a tanulókért fizetett ellátási költség fejében az iskola gondoskodik, de viszont az iskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

Budapest, 1923. évi május hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

III.

Hirdetmény

az állami erdei facsemeték kiszolgáltatása tárgyában.

Az állami erdei facsemetekertekből az 1923. év őszén és az 1924. év tavaszán az állami szükségleteken felül fennmaradó facsemete-feleslegek a következő feltételek mellett fognak az eziránt folyamodó birtokosoknak kiadatni:

I. feltétel. A hatóságilag már véglegesen kijelölt mindazon kopár, vizmosásos vagy futóhomokos területekre, amelyekről a kopárjavitási tervek jóváhagyást nyertek, a szükséges facsemeték olyan feltételek mellett adatnak ki, amint azt a birtokosok részére a jóváhagyott kopárjavitási tervek kilátásba helyezték.

II. feltétel. A hatóságilag még ki nem jelölt, de közgazdasági érdekből befásitandó kopár, vizmosásos és futóhomokos területekre, valamint kisebb birtokosok önkéntes elhatározásából az Alföldön tervbe vett erdőtelepitések céljaira igényelt facsemeték — amennyiben az illetékes kir. erdőfelügyelőség, vagy m kir. állami erdőhivatal főnöke igazolja, hogy a csemeték ára folyamodót anyagi erejéhez mérten tulságosan megterhelné — kivételesen és csak tel-

jesen indokolt esetben a termelési költségek elengedésével szolgáltatnak ki és a csemetekertben csomagolatlanul átvéve ingyen, vasuti szállitás esetén pedig a tényleg felmerült csomagolási és a felvevő vasuti állomásig való fuvarozási költségek megtérítése ellenében fognak kiadatni. A vasuti szállitási költség mindenkor az érdekelt birtokost terheli.

III. feltétel. A hatóságilag még ki nem jelölt, de közgazdasági érdekből befásitandó kopár stb. területekre, valamint azon alföldi erdőtelepitésekhez és fásitásokhoz, amelyeket módosabb birtokosok tulságos anyagi megterhelés nélkül saját költségükön elvégezhetnek, ugyszintén az állami kezelésbe vett és az állami kezelés alatt nem álló erdőterületek vágásainak és tisztásainak beerdősitésére és egyéb fásitási célokra szükségelt erdei facsemeték a IV. pontban megállapitott termelési költségeknek és ezenkivül a tényleg felmerülő csomagolási és szállitási költségnek megtérítése ellenében lesznek kiszolgáltatva.

IV. Termelési költségek fejében fanemek szerint az alábbi összegek számittatnak fel:

Tétel	Csemetefaj	1000 darab				
		iskolázatlan magágyi			iskolázott	
		1 éves	2 éves	3-4 éves	2 éves	3 éves
		korona				
1	Erdei fenyő	300	400	550	600	750
2	Fekete fenyő	300	400	550	600	750
3	Tölgy és cser	1000	1500	—	—	—
4	Ákác	300	450	—	—	—
5	Gleditschia	500	700	—	—	—
6	Juhar és kőris	500	700	—	—	—
7	Szil	500	700	—	—	—
8	Hárs	1000	1500	—	—	—
9	Vad cseresznye	1000	1500	—	—	—
10	Amerikai dió	1000	1500	—	—	—
11	Vadgesztenye	400	550	—	—	—
12	Nyár- és fűzdugvány, sima	300	—	—	—	—
13	Nyár- és fűzdugvány, gyökeres	500	700	—	—	—
14	Külföldi fanemek és díszfák	1000	1500	—	3000	5000

A csemeték csomagolási és a felvevő vasuti állomáshoz való fuvarozási költségei fejében a tényleg felmerült költségek számittatnak fel.

*

A facsemeték adományozását 20 koronás bélyeggel ellátott és az 1923. év őszi erdősitésekhez kért csemetéket illetőleg legkésőbb 1923. évi julius hó végéig, az 1924. év tavaszi ültetésekhez kérteket illetőleg pedig legkésőbb 1923. évi október hó végéig, közvetlenül az ültetés helyére illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyujtandó folyamodványban kell kérni.

A folyamodványban határozottan meg kell jelölni a beültetendő terület helyét (község, dülő), minőségét (kopár, vizmosásos, futóhomokos terület, vágás, tisztítás, stb.) és kiterjedését, továbbá a szükséges csemeték faját, korát és mennyiségét, az ültetés idejét (1923. év ősz vagy 1924. év tavasz), a folyamodónak vagy megbizottjának pontos cimét (lakóhely, utolsó posta) és végül, hogy a csemetéket a közölt (I—III.) feltételek melyike szerint kérik.

Figyelmeztetem az érdekelt birtokosokat, hogy az elkésve beadott, valamint a földmivelésügyi minisztériumhoz közvetlenül benyujtott vagy más hatóságokhoz beterjesztett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Figyelmeztetem a birtokosokat arra is, hogy a jelen hirdetmény alapján csakis erdősitési célra alkalmas 1—2 éves lombfa- és 1—3 éves fenyőfacsemeték kerülnek kiosztásra, amelyek tehát utak, tagok szegelyezésére és parkozási célra még nem alkalmasok; továbbá, hogy azok a folyamodók, akik a kért és kiutalványozott csemetéket ok nélkül visszautasitják, vagy nem arra a célra használják fel azokat, amire kérelmezték, jövőben az állami csemetékben való részeltetés kedvezményétől elesnek.

Az 1898. évi XIX. t.-c. alapján állami ellátás alatt álló erdők és kopár területek birtokosai részére szükséges facsemeték kiutalványozása iránt a szükséges lépéseket a kir. erdőfelügyelőségek, illetőleg állami erdőhivatalok ezentul is hivatalból teszik meg.

A csemeték szétküldése tavasszal március hóban, ősszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni.

Budapest, 1923. évi április hóban.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesitett befizetések 1923. évi május hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az akácfa monografiája .. .. .. = Am.
Alapitványi kamat .. .. = ak.
Alapitványi tőketörlesztés .. .. = att.
Alapitványi tőkekiegészités .. .. = attkg.
Altiszti segélyalap .. .. = Asa.
Átfutó bevétel .. .. = áb.
Báró Bánffy-D.-alapitvány .. .. = BBa.
Bedő-Albert-alapitvány .. .. .. = BAa.
Bükktüzifa romlása stb. .. .. .. = Btr.
Egyéb bevétel .. .. = Egy.
Erdészeti Lapok egyes füzetei .. = EL.
Erdészeti rendeletek tára.. .. .. = Ert.
Erdészeti zsebnaptár .. .. = Npt.
Erdészeti jelvény .. .. = Jlv.
Erdészeti géptan .. .. = Gt.
Erdőmivelestan .. .. = Em.
Erdőrendezéstan (Bel.) .. .. .. = Rz.
Erdőgazdasági problémák .. .. = Epr.
Erzsébet-királyné-alapitvány.. .. = E. a.
Értékpapirok kamatai .. .. = Ék
A fenyőfélék fájának összehasonlító szövettana .. .. = Fösz.
Fából készült cukor és alkohol .. = Fca.
Fatömegtáblák .. .. = Ftb.
I. Ferenc-József-alapitvany .. .. = I. F. J. a.
Goldmann Henrik alap. .. .. .. = GHa.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)= H. F.
Hirdetési dij az E. L.-ban .. .. = hd.
Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna segélyalapitvány .. .. = H. I. a.
Hozzájárulás .. .. = Hj.
Időközi kamatok (takarékpénztári)= ik.
Készpénzalapitvány .. .. = k. a.
Külföldi fanemek tenyésztése .. = Kft.
Lakbér.. .. .. = lb.
Lapdij (Erd. Lapok) .. .. = ld
Legelő-erdő berendezése.. .. .. = M. L.
Magyar Erdészeti Oklevéltár .. = EOT.
Népszerü növénytan .. .. = N. Nvt
Nyugdijalap .. .. = Ny. a.
Perköltség .. .. = Prk.
Postaköltseg .. .. = pk.
Rendkivüli bevétel.. .. .. = rb.
Szantner Gyula-alap .. .. = Sza.
Tagsági dij .. .. = td.
Tangens-táblázatok.. .. .. = Tt.
Gr. Tisza-Lajos-alapitvány .. .. = TLa.
Wagner Károly-alapitvány .. .. = WKa.
Üzemtervi nyomtatványok .. .. = üz.
Üzemköltségek .. .. = ük.

Andrássy Sándor gróf ak. 540.—, Aprily Ernő üz. 27.—, Ajtay Viktor td. 500.—, Almássy István Epr. 2000.—, pk. 400.—.

Belházy Géza td. 400.—, Botka György td. 260.—, Botos Sándor Epr. 750.—, pk. 50.—, Bartha Lajos td. 400.—, Bodnár Richárd ak. 400.—, Baumann Béla td. 396.—, Biloveszky Béla Epr. 7000.—, pk. 475.—.

Czillinger János lb. 13.500.—, Csery Géza ak. 340.—, Csóka József könyvek 2785.—, Cserneczky Károly könyvek 710.—.

Desewffy urad. Epr. 300.—, pk. 200.—, gr. Desewffy Aurél ak. 400.—, dr. Debreceni Sándor ak. 160.—, Dezső Zsigmond ak. 379.—.

Érchegyi Géza lb. 15.625.—, gr. Esterházy M. M. ak. 220.—, Erhard Lajos td. 272.—, Esztergom város td. 580.—.

Franciscy Vilmos td. 400.—, dr. Fekete György lb. 5400.—, Faragó Béla hd. 4170.—, Fatermelő faipari rt. ak. 200.—, gr. Forgách urad. Epr. 200.—, pk. 50.—, Földváry Miksa Epr. 5000.—, pk. 300.—, dr. Fodor László td. 420.—, gr. Forgách Balázs Epr. 250.—, pk. 50.—, gr. Festetits Pál ak. 540.—, gr. Festetits Sándor ak. 360.—, gr. Festetits Kristóf td. 400.—, Földm. min. ld. 44.400.—, áb. 100.000.—, Földmiv. min. személyzet Epr. 3750.—, Faértékesitő hiv. hd. 12.192.—, Foky Ferenc ak. 475.—.

Geyer H. Viktor td. 400.—, Gősswein Lajos td. 400.—, Gaál Károly lb. 4500.—, Garlathy Oszkár ak. 135.—, pk. 20.—, Győri püsp. erdőhiv. üz. 324.—, Gogola József Epr. 250.—, pk. 50.—, Gábrielli Oszkár hd. 260.—, Gáspár János Epr. 250.—, pk. 50.—, Gödöllői erdőhiv.

ak. 320.—, ifj. Gaul Károly könyvek 990.—, Gyarmathy Mózes Epr. 750.—.

Hauszmann Béla td. 560.—, Héjas Kálmán td. 400.—, Hyna Ottó td. 400.—, Horváth Rezső td. 400.—, Horváth Kálmán könyvek 8450.—, Hauptvogel Frigyes td. 844.—, Hamar László Epr. 150.—, pk. 50.—, Horváth László td. 400.—, Halász László td. 500.—, Hazai fatermelő rt. ak. 520.—, Horváth Andor td. 600.—, Hadnagy Dezső Am. 180.—, Hauser Margit lb. 6000.—, Hacher Gyula td. 2000.—.

Irinyi Aurél td. 400.—, Incze Mária lb. 5250.—.

Jurovich Hugó td. 400.—, üz. 216.—, Jánospusztai urad. hd. 318.—, gr. Jankovich-Besán Endre ak. 220.—, Jancsó Gyula td. 720.—, Jahn Rezső td. 580.—.

Kecskeméti kirend. Epr. 3500.—, pk. 700.—, dr. Karafiáth Jenő lb. 26.250.—, Kálmán Béla ak. 550.—, Klein Náthán ak. 612.—, Kőszegi magpergető hd. 4170.—, Kuzma Gyula ak. 394.—, Hj. 1000.—, Kacsó András td. 80.—, Kiss Ferenc Epr. 15.000.—, ak. 355.—, pk. 300.—, Kolecsány László ak. 475.—, Kotzmann Géza ak. 647.—, gr. Károlyi L. urad. Epr. 500.—, pk. 100.—, gr. Károlyi Gy. urad. Epr. 250.—, pk. 50.—, Kerner Ede td. 1000.—, Kisterennei urad. hd. 565.—, Kisvaszari erdg. üz. 28.—, Kalocsai kápt. ak. 560.—, Kayser Sándor ak. 608.—, Kaposvári erdf. Epr. 1500.—, pk. 170.—, Kőváry Gábor ld. 1000.—, Kozarics György Gtn. 180.—, König Kálmán Epr. 500.—, pk. 112.—.

Lesenyi Ferenc Epr. 250.—, Lederer Arthur lb. 6750.—, Lehoczky János lb. 5400.—, Lang Ernő td. 640.—, hg. Lónyay Elemér ak. 560.—, Lászlóffy Ernő ak. 504.—.

Mannert Ferenc td. 200.—, gr. Mailáth József Epr. 250.—, pk. 50.—, Marsalkó Ferenc üz. 17.—, Mik Rezső Epr. 250.—, pk. 50.—, EL. 50.—, Magyar János td. 500.—, Marton Ferenc pk. 50.—, Muraközy János ak. 524.—, Milota Erich td. 420.—, Miskolci erdhiv. hd. 1720.—, Medveczky Ernő Epr. 250.—, Masztics Gusztáv ak. 365.—, Majerszky F. Epr. 250.—.

Nagy József td. 400.—, Nagy Antal ak. 375.—, Epr. 500.—, üz. 8.—, Nagy László Kakieg. 1000.—, Nagykőrösi erdőbirt. ak. 520.—, Nyitray Ottó td. 696.—, Nather Aladár td. 520.—, Nyiregyházai erdf. Epr. 1250.—, pk. 250.—, Nagy Imre könyvek 1820.—.

Oberth Zsigmond td. 400.—, Gtn. 120.—, Osztrozluczky Géza ak. 120.—, Osterlamm Ernő Epr. 1000.—, Orbán Imre ak. 275.—.

Petényi Keresztély td. 400.—, Persián Iván lb. 4800.—, Pánczél Ottó ak. 400.—, Péchy Kálmán ak. 404.—, br. Podmaniczky Géza ak. 560.—, Pécsi püsp. erd. hd. 1260.—, Pöschl Ferenc Epr. 2250.—, pk. 400.—, Pannonhalmi főapátság ak. 160.—.

Reitzer László dr. lb. 13.200.—, Radoychich Mátyás ak. 220.—,

Rusznyák Győző td. 790.—, Reisinger Rezső ak. 195.—, Rácz József Epr. 250.—, Riedl Gyula td. 220.—.

Székács Aladár lb. 15.525.—, Scherg Károly Epr. 250.—, pk. 50.—, Soltész Nándor ak. 524.—, Spányi István lb. 12.000.—, Steiner Gyula ak. 560.—, Szokolóczy József td. 560.—, Seregély Lajos td. 420.—, Sommer Károly ak. 260.—, Hj. 740.—, Szántó István td. 410.—, dr. Szijgyártó József Epr. 250.—, pk. 50.—, Seifert Béla Epr. 250.—, pk. 50.—, Sajóvárkonyi erdhiv. üz. 384.—, pk. 350.—, Schlachta László ak. 504.—, Schlesinger Hermann ak. 560.—, Szegedi szakiskola Epr. 750.—, pk. 100.—, Szy Dénes td. 320.—, Schmotzer Gyula td. 440.—, Sztankovánszky János ak. 520.—, Schmidt Károly ak. 400.—, Szeged város Hj. 20.000.—, Strobl Ferenc td. 120.—.

Tavy Tibor lb. 12.000.—, Tamás János Epr. 250.—, pk. 50.—, gr. Teleki József ak. 520.—, Tilcsek Leó td. 400.—, Terray Gyula ak. 100.—, pk., 900.—, dr. Thóbiás Gyula Epr. 250.—, pk. 50.—, Tomassek Miklós td. 220.—, pk. 20.—, Tállya község hd. 2803.—, Tatai szakiskola Epr. 6250.—, pk. 300.—, Téglás Dezső ld. 600.—, Thiringer János td. 340.—.

Ulreich Gyula Epr. 250.—, pk. 50.—.

Vizner András hd. 500.—, ld. 450.—, Vidos Miklós td. 110.—, Vessey Mihály ak. 375.—, pk. 100.—, Vadász József td. 120.—, Velics Rezső td. 720.—, Vollnhofer Pál td. 400.—, dr. Vladár Ervin ak. 560.—, Vaszary Ernő ak. 560.—, Veszprémi erdf. Epr. 9250.—, pk. 1150.—, Végh János EL. 50.—, Vépi hitbiz. ak. 300.—.

Waldbott Kelemen báró ak. 300.—, gr. Wenckheim József ak. 500.—, Weiner József ak. 520.—, Walch Károly td. 560.—, Wingerth János td. 400.—.

Zalavári apátság Hj. 6000.—, gr. Zichy Aladár ld. 400.—, gr. Zichy P. Epr. 250.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1923. évi VI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési dijért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 *mm*) garmond betüvel vagy ennél nagyobb betüfajtával szedett hirdetés milliméterenkint 60 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 8000 K.) Táblázatos és garmond betünél kisebb betüfajtával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számittatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apró hirdetéseknél egy szó 40 K, álláskeresleti hirdetéseknél 20 K.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesitő Részvénytársasága

Budapest IV, Magyar-utca 52. félemelet

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesitését,, vesz és elad bármily mennyiségü tüzifát és fürészelt anyagokat. Értékesitési kérdésekben készséggel áll az erdőbirtokos és erdőtiszt urak rendelkezésére. (2. XI. 4.)

Vadőri állást keres Mezei István (23 éves, nőtlen) Budapest, VII., Grassalkovich-u. 10. sz. Jó bizonyitványok. (9)

Hirdetmény.

769 m³ kőris, juhar, szil, gyertyán, bükk és éger haszonfa, nyirkocsirud és gyümölcsfakaró, árverésen eladatik. Részletes felvilágositást ad postabélyeg beküldése ellenében a Miskolci m. kir. erdőhivatal. (4)

1923. évi 2210. számhoz.

Hirdetmény.

Selejtes, faragott vasuti tölgytalp, 1886 darab és 160 darab távirdaoszlop junius hó 19-én árverésen eladatik. Részletes felvilágositást ád postabélyeg beküldése ellenében a Miskolci m. kir. erdőhivatal. (6)

1923. évi 2206. számhoz.

Hirdetmény.

658 m³ tölgy és 35 m³ cser haszonfa junius hó 19-én árverésen eladatik. Részletes felvilágositást ad postabélyeg beküldése ellenében a Miskolci m. kir. erdőhivatal. (7)

1923. évi 2365. számhoz.

Hirdetmény.

480 m³ kőris, juhar, szil, gyertyán, bükk haszonfa, nyirkocsirud és gyümölcsfakaró folyó évi junius hó 21-én, árverésen eladatik. Részletes felvilágositást ad postabélyeg beküldése ellenében a Miskolci m. kir. erdőhivatal. (8)

UNGHVÁRY LÁSZLÓ RT.
GYÜMÖLCSFAISKOLÁJA
CEGLÉD

Kérjen árjegyzéket *Kérjen árjegyzéket*

Szakiskola kétéves tanfolyamát és vincelléri skolát végzett 30 éves erdész, volt katonai altiszt, 6 évi erdő- és mezőgazdasági gyakorlattal állást keres, hol szaktudását érvényesiteni tudná és megnősülhetne, esetleg mint nőtlen ember is szolgálatba állana. Cim: Tóth István Balkány, Gencsyudvar. (5)

Pályázati hirdetmény.

A magyar kegyes Tanitórend 4800 holdas erdőgazdaságában revizionális munkák elkészitésére és uj gazdasági terv felállitására pályázatot hirdetek. Területfelvétel helyett legtöbb helyen csak az uj gazdasági vonalak kitüzése és határkiigazitások végzendők — az ellenőrző mérések mellett. Egyébként az összes külső és belső munkák teljesitendők. Pályázhatnak legalább 5 évi erdőrendezési gyakorlattal biró okl. erdőmérnökök. Kérvényeiket Uradalmi Jószágkormányzóságnak cimezve Schmid László urad. erdőmérnöknek Somogy-Taszár, 10 napon belül küldjék be. Kérvényeikben részletezzék, hogy teljes ellátás, lakás, fogat és a dologi kiadások megtéritése mellett milyen javadalmazást kérnek. A munkálatok 10 hónap alatt elvégzendők, kezdetüket veszik folyó év julius 1-én.

Taszár, 1923 junius 9-én.

(10) *Uradalmi Erdőhivatal, Somogy-Taszár.*

Tölgy-, bükk-, nyár-, hárs-,

DIÓ-GÖMBFÁT

és egyéb keményfarönköket is bármely mennyiségben vásárol

Furnérgyár és Keményfatermelő rt. Bpest IX, Csont-u. 1.

Hirdetmény.

A Magyarországi Faértékesitő Hivatal a fa- és faszénkészletekben az 1923. évi április hó 1-től junius hó 30-ig terjedő idő alatt beállott változásoknak az 5677/1919. M. E. számu kormányrendelet alapján való bejelentésére szolgáló forgalmi „*Jegyzék*“ nyomtatványból és az 1923. évi junius hó 30-án még meglévő fa- és faszénkészletek részletes bejelentéséhez szükséges „*Bejelentő-lap*“ nyomtatványokból a törvényhatósági joggal felruházott városok cimére — valamint a vármegyék alispánjai utján a járási főszolgabirák — és r. t. városok polgármesterei részére nagyobb mennyiséget küldött oly célból, hogy a szükséges nyomtatvány-példányokat az azokért illetékesen jelentkezőknek dijtalanul bocsássák rendelkezésre.

A 3296/1918. M. E. számu kormányrendelet 7. §-a értelmében a *fakihasználás engedélyezését* a termelő az illetékes m. kir. járási erdőgondnokságnál, illetve m. kir. állami erdőhivatalnál *kérelmezni* avagy a fakihasználási jog *átruházását bejelenteni* köteles és a 8. §. értelmében a hatósági *hozzájárulásra a termelt fakészlet bejelentésénél hivatkozni kell.*

A hivatal felhivja a bejelentésre kötelezettek figyelmét arra, hogy ugy fentiek, mint erdei készletek bejelentésénél *a vasuti- vagy hajóállomások nevét* és ezeknek a készletezési helytől való távolságát a „Bejelentő-lap“ megfelelő helyén feltétlenül *tüntessék fel,* mert ennek elmulasztása esetén vizsgálatnak és kellemetlenségnek teszik ki magukat.

Végül figyelmezteti a hivatal a készlettulajdonosokat, hogy mindazok ellen, kik a f. é. április hó 1-től junius hó 30-ig terjedő évnegyedre szóló bejelentésüket legkésőbb 1923. évi julius hó 15-ig *ajánlott levélben* a hivatal cimére postára nem adják, a kihágási feljelentést haladéktalanul megteszi.

Budapest, 1923. évi junius hó 4-én.

(11) *Magyarországi Faértékesitő Hivatal.*

1923. évi 2233. szám.

Hirdetmény.

Keréktalp, küllő, somkalapácsnyél, paradicsom és szőlőkaró, járom, junius hó 20-án árverésen eladatik. Részletes felvilágositást ad postabélyeg beküldése ellenében a

(12) *Miskolci m. kir. erdőhivatal.*

Az „Erdészeti Lapok“ 1923. évi VI. füzetének tartalma:

Oldal

Jenei Jankó Sándor † -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- 196

ROTH GYULA: Az erdőművelés mai céljai és feladatai -- -- -- 200

A földbirtokreform-novella erdészeti vonatkozásai -- -- -- -- 218

DE POTTERE GERARD: Az 1923. évi párisi nemzetközi természetvédelmi kongresszusról -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- 221

Az erdészeti törvényjavaslatok tárgyalása -- -- -- -- -- -- 224

KÜLÖNFÉLÉK: Az erdő utáni vagyonváltság befizetésének határideje. — Nyugdijazások — Halálozások. — Mágócsy-Dietz Sándor jubileuma. — Az államerdészeti tisztviselők gyermeknevelési alapjából adandó segélyek. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedései a természet s vele az erdő védelmezése érdekében. — Kérelem. — Adományok a főiskola hőseinek emlékszobrára. — Az üzemtervi nyomtatványok uj árai -- 230

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:

I. Pályázati hirdetés a m. kir. erdőgazdasági szakiskola tanulóinak felvétele tárgyában -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- 234

II. Pályázati hirdetés a m. kir. erdőőri és vadőri iskolák tanulóinak felvétele tárgyában -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- 236

III. Hirdetmény az állami erdei facsemeték kiszolgáltatása tárgyában -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- 238

Az O. E. E. pénztáránál teljesitett befizetések 1923. évi május hóban 241

HIRDETÉSEK -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- -- I—VI

Felelős kiadó: Bund Károly. — „Stádium“ Sajtóvállalat r.-t. Nyomdaigazgató: Janovits Ferenc.